

Dz.U.2007.200.1442

2008.05.16	zm.	Dz.U.2008.85.519	§ 1
2010.07.16	zm.	Dz.U.2010.129.867	§ 1
2010.09.09	zm.	Dz.U.2010.166.1125	§ 1
2011.09.03	zm.	Dz.U.2011.172.1027	§ 1
2012.08.18	zm.	Dz.U.2012.936	§ 1
2013.09.08	zm.	Dz.U.2013.897	§ 1

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**

z dnia 17 października 2007 r.

w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

(Dz. U. z dnia 30 października 2007 r.)

Na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania "Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej", objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, zwanej dalej "pomocą", w tym:

- 1) tryb składania wniosków o przyznanie pomocy oraz wniosków o płatność;
- 2) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie pomocy;
- 3) szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać umowa, na podstawie której jest przyznawana pomoc, zwana dalej "umową";
- 4) przypadki, w których następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy przedsiębiorstwa lub jego części albo gospodarstwa rolnego lub jego części może być przyznana pomoc, oraz warunki i tryb przyznania pomocy;
- 5) kategorie siły wyższej i wyjątkowe okoliczności, inne niż wymienione w przepisach rozporządzenia Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 368 z 23.12.2006, str. 15, z późn. zm.), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 1974/2006", w przypadku wystąpienia których nie jest wymagany zwrot pomocy.

§ 2. O pomoc może ubiegać się rolnik lub jego domownik w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, lub małżonek tego rolnika:

- 1) który:
  - a) jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
  - b) jest pełnoletni,
  - c) ma miejsce zamieszkania w miejscowości należącej do:
    - gminy wiejskiej lub
    - gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub

- gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców,
  - d) nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 1698/2005", oraz przepisów Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia lub przepisów odrębnych,
  - e) nie wystąpił o przyznanie lub nie przyznano mu renty strukturalnej w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006 lub Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, zwanego dalej "Programem",
  - f) jest nieprzerwanie ubezpieczony w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, przez okres co najmniej ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o przyznanie pomocy,
  - g) nie będzie realizował operacji jako wspólnik spółki cywilnej;
- 2) jeżeli za rok poprzedzający rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy przyznano płatność do gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego posiadanego przez tego rolnika albo ten rolnik był domownikiem rolnika posiadającego takie gospodarstwo rolne albo jego małżonkiem.

§ 3. 1. Pomoc przyznaje się na operację spełniającą wymagania określone w Programie, w szczególności uzasadnioną ekonomicznie, w tym pod względem jej kosztów, oraz zapewniającą osiągnięcie i zachowanie celów działania, o którym mowa w § 1:

- 1) która nie jest finansowana z udziałem innych środków publicznych;
  - 2) obejmującą wyłącznie inwestycje związane z podjęciem lub prowadzeniem działalności nierolniczej w zakresie:
    - a) określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia "Wykaz działalności nierolniczych, w zakresie których może być przyznana pomoc",
    - b) wynajmowania pokoi w budynku mieszkalnym oraz sprzedaży posiłków domowych lub świadczenia innych usług związanych z pobytem turystów w gospodarstwie rolnym,
    - c) wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, z wyłączeniem wytwarzania produktów energetycznych wyłącznie z produktów wymienionych na liście stanowiącej załącznik I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
- 3) (uchylony).
2. Pomoc przyznaje się:
- 1) wnioskodawcy, który spełnia warunki określone w § 2 pkt 1 lit. a, c-e i g;
  - 2) jeżeli zostały spełnione inne warunki określone w rozporządzeniu oraz innych przepisach prawa związanych z realizacją operacji.
3. Pomoc przyznaje się, jeżeli:
- 1) operacja będzie realizowana w jednym albo dwóch etapach;
  - 2) złożenie wniosku o płatność pośrednią nastąpi w terminie 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy;
  - 3) zakończenie realizacji operacji i złożenie wniosku o płatność ostateczną nastąpi w terminie:
    - a) 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy - w przypadku operacji realizowanych w dwóch etapach,
    - b) 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy - w przypadku operacji realizowanych w jednym etapie
 - lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2015 r.;
  - 4) płatność ostateczna będzie obejmować nie mniej niż 25 % łącznej planowanej wysokości pomocy.
4. W przypadku operacji obejmujących inwestycje polegające na nabyciu rzeczy

będących przedmiotem leasingu:

- 1) pomoc przyznaje się, jeżeli:
  - a) operacja będzie realizowana w nie więcej niż dziesięciu etapach, przy czym w odniesieniu do części operacji obejmującej wyłącznie inwestycje niepolegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu będzie realizowana zgodnie z ust. 3 pkt 1,
  - b) złożenie pierwszego wniosku o płatność pośrednią nastąpi w terminie 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy, przy czym złożenie pierwszego wniosku o płatność pośrednią w odniesieniu do części operacji obejmującej wyłącznie inwestycje niepolegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu nastąpi w terminie określonym w ust. 3 pkt 2,
  - c) wniosek o płatność będzie składany nie częściej niż dwa razy w roku,
  - d) zakończenie realizacji operacji i złożenie wniosku o płatność ostateczną nastąpi w terminie 60 miesięcy od dnia zawarcia umowy, lecz nie później niż do dnia 30 czerwca 2015 r., przy czym złożenie ostatecznego wniosku o płatność w odniesieniu do części operacji obejmującej wyłącznie inwestycje niepolegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu nastąpi w terminach określonych w ust. 3 pkt 3;
- 2) nie stosuje się przepisu ust. 3 pkt 4.
  5. Przez wniosek o płatność:
    - 1) pośrednią - rozumie się wniosek o płatność składany po zrealizowaniu każdego z etapów operacji, jeżeli dany etap nie jest etapem końcowym;
    - 2) ostateczną - rozumie się wniosek o płatność składany po zrealizowaniu całej operacji.

§ 4. 1. Pomoc przyznaje się w formie refundacji części kosztów:

- 1) budowy lub modernizacji obiektów budowlanych, jak również kosztów zakupu niezbędnego sprzętu i wyposażenia,
- 2) ogólnych, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji,
- 3) poniesionych:
  - a) od dnia zawarcia umowy, jeżeli realizacja zestawienia rzeczowo-finansowego operacji w zakresie danego kosztu została rozpoczęta nie wcześniej niż w tym dniu, a w przypadku kosztów stanowiących koszty ogólne - poniesionych nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 2007 r.,
  - b) w formie rozliczenia pieniężnego, a w przypadku transakcji, której wartość, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza 10 tys. złotych - w formie rozliczenia bezgotówkowego przeprowadzonego poleceniem przelewu

- zwanych dalej "kosztami kwalifikowalnymi".

2. W przypadku przyznania pomocy do kosztów kwalifikowalnych zalicza się również koszty poniesione przez wnioskodawcę przed dniem zawarcia umowy, lecz nie wcześniej niż od dnia, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, jeżeli realizacja zestawienia rzeczowo-finansowego operacji w zakresie danego kosztu została rozpoczęta nie wcześniej niż w dniu, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy.

3. Pomoc nie obejmuje kosztów innych niż określone w § 5, w szczególności:

- 1) podatku od towarów i usług (VAT);
- 2) zakupu rzeczy używanych.

4. Refundacji podlegają koszty kwalifikowalne w wysokości poniesionej przez beneficjenta, nie więcej jednak niż:

- 1) 50 % kosztów kwalifikowalnych albo
- 2) 80% kosztów kwalifikowalnych - w przypadku wystąpienia szkody w gospodarstwie rolnym rolnika, spowodowanej co najmniej przez jedno ze zdarzeń losowych wymienionych w art. 3 ust. 2 pkt 2-11a ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 150, poz. 1249, z późn. zm.), jeżeli:
  - a) wysokość tej szkody, oszacowana przez komisję, o której mowa w art. 4 ust. 7 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.

U. Nr 98, poz. 634 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 115, poz. 961 oraz z 2010 r. Nr 76, poz. 490), wynosi:

- średnio powyżej 30 % średniej rocznej produkcji rolnej z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiła szkoda, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym wystąpiła szkoda, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji w gospodarstwie rolnym - w uprawach rolnych, zwierzętach gospodarskich w rozumieniu ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 133, poz. 921, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, z 2009 r. Nr 223, poz. 1775 oraz z 2010 r. Nr 127, poz. 857) lub rybach oraz
  - nie mniej niż 10.000 zł - w budynkach, budowlach, maszynach lub urządzeniach służących do produkcji rolnej, sadach lub plantacjach wieloletnich, lub stadach podstawowych zwierząt gospodarskich,
- b) w związku z wystąpieniem tej szkody rolnikowi lub jego domownikowi w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników lub małżonkowi tego rolnika nie przyznano pomocy w ramach działania, o którym mowa w § 1, lub nie przyznano pomocy w ramach działania "Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych" objętego Programem,
- c) wniosek o przyznanie pomocy został złożony w roku, w którym wystąpiła ta szkoda, lub w roku następującym po tym roku.

4a. W przypadku gdy zdarzenie powodujące poniesienie kosztów kwalifikowalnych:

- 1) nie zostało uwzględnione w oddzielnym systemie rachunkowości albo
  - 2) do jego identyfikacji nie wykorzystano odpowiedniego kodu rachunkowego
- o których mowa w art. 75 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia nr 1698/2005, koszty te podlegają refundacji w wysokości określonej w ust. 4 pomniejszonej o 10 %.

4b. Prowadzenie oddzielnego systemu rachunkowości albo korzystanie z odpowiedniego kodu rachunkowego, o których mowa w art. 75 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia nr 1698/2005, odbywa się w ramach prowadzonych ksiąg rachunkowych albo przez prowadzenie zestawienia faktur lub równoważnych dokumentów księgowych na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję, gdy na podstawie odrębnych przepisów beneficjent nie jest obowiązany do prowadzenia ksiąg rachunkowych.

5. Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu wynosi maksymalnie:

- 1) 100 tys. złotych na jednego beneficjenta
- jeżeli beneficjent realizuje wyłącznie operację albo operacje niedotyczące wytwarzania biogazu rolniczego lub energii elektrycznej z biogazu rolniczego, albo
- 2) 500 tys. złotych na jednego beneficjenta
- jeżeli beneficjent realizuje wyłącznie operację albo operacje dotyczące wytwarzania biogazu rolniczego lub energii elektrycznej z biogazu rolniczego.

5a. W przypadku beneficjenta realizującego w okresie realizacji Programu co najmniej dwie operacje, w tym co najmniej jedną operację dotyczącą wytwarzania biogazu rolniczego lub energii elektrycznej z biogazu, pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, przy czym pomoc przyznana i wypłacona w związku z realizacją operacji niedotyczącej albo operacji niedotyczących wytwarzania biogazu rolniczego lub energii elektrycznej z biogazu rolniczego może wynosić maksymalnie 100 tys. złotych.

6. Przy ustalaniu limitu, o którym mowa w ust. 5, uwzględnia się sumę kwot pomocy wypłaconej w ramach operacji zrealizowanych i kwot pomocy przyznanej w ramach operacji niezakończonych.

§ 5. 1. Do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, zalicza się koszty:

- 1) budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki;
- 2) nadbudowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych wraz z zakupem instalacji technicznej oraz koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki;
- 3) zagospodarowania terenu;
- 4) zakupu maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu;
- 5) zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania służącego wsparciu podejmowanej lub rozwijanej działalności nierolniczej;
- 6) zakupu środków transportu, z wyłączeniem zakupu samochodów osobowych przeznaczonych do przewozu mniej niż 8 osób łącznie z kierowcą, z tym że w przypadku zakupu pojazdów samochodowych służących do przewozu rzeczy lub osób, naczep lub przyczep:
  - a) w wysokości nieprzekraczającej trzykrotności pozostałych inwestycyjnych kosztów kwalifikowalnych operacji - w przypadku działalności nierolniczej w zakresie świadczenia wyłącznie usług transportowych,
  - b) w wysokości nieprzekraczającej równowartości pozostałych inwestycyjnych kosztów kwalifikowalnych operacji - w przypadku działalności nierolniczej w zakresie innym niż usługi transportowe;
- 7) rat zapłaconych tytułem wykonania umowy leasingu, nieprzekraczające ceny netto nabycia rzeczy, o których mowa w pkt 4 i 6, jeżeli przeniesienie własności tych rzeczy na beneficjenta nastąpi w okresie realizacji operacji, lecz nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną.

2. Do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 2, zalicza się koszty w wysokości nieprzekraczającej 10 % pozostałych kosztów kwalifikowalnych, obejmujące koszty:

- 1) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w szczególności:
    - a) kosztorysów,
    - b) projektów architektonicznych lub budowlanych,
    - c) ocen lub raportów oddziaływania na środowisko,
    - d) dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej,
    - e) wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości,
    - f) projektów technologicznych;
  - 2) opłat za patenty lub licencje;
  - 3) sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego oraz koszty związane z kierowaniem robotami budowlanymi.
3. Do kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5, zalicza się:
- 1) koszty transportu do miejsca realizacji operacji:
    - a) materiałów służących realizacji operacji,
    - b) maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu objętych operacją;
  - 2) koszty montażu maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia i sprzętu objętych operacją.

§ 6. 1. Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwanej dalej "Agencją", podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej administrowanej przez Agencję oraz co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym, informację o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy, nie później niż 14 dni przed dniem rozpoczęcia terminu składania tych wniosków.

2. W informacji, o której mowa w ust. 1, określa się dzień rozpoczęcia i zakończenia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, z tym że termin ten nie może być dłuższy niż 14 dni roboczych.

3. W informacji, o której mowa w ust. 1, można określić, że w terminie, o którym mowa w ust. 2, mogą być składane wyłącznie wnioski o przyznanie pomocy na realizację operacji

we wskazanym zakresie.

§ 7. 1. W jednym roku można złożyć jeden wniosek o przyznanie pomocy.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli na podstawie uprzednio złożonego wniosku o przyznanie pomocy nie przyznano pomocy.

§ 8. 1. Wniosek o przyznanie pomocy składa się w oddziale regionalnym Agencji osobiście albo przez upoważnioną osobę, albo przesyłką rejestrowaną nadaną w placówce pocztowej operatora wyznaczonego.

2. Złożenie wniosku o przyznanie pomocy osobiście albo przez upoważnioną osobę potwierdza się na piśmie. Potwierdzenie zawiera datę złożenia wniosku oraz podpis osoby przyjmującej wniosek.

3. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy został złożony przesyłką rejestrowaną nadaną w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, dniem złożenia wniosku jest dzień nadania tej przesyłki.

§ 9. 1. Wniosek o przyznanie pomocy zawiera w szczególności:

- 1) numer identyfikacyjny, o którym mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności:
  - a) wnioskodawcy, o ile został nadany,
  - b) osoby, której przyznano płatność, o której mowa w § 2 pkt 2;
- 2) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres wnioskodawcy;
- 3) charakterystykę prowadzonej działalności, w tym określenie przedmiotu prowadzonej działalności gospodarczej, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD);
- 4) opis planowanej operacji, w tym określenie miejsca jej realizacji, celów, zakresu i kosztów;
- 5) plan finansowy operacji;
- 6) informacje o załącznikach;
- 7) oświadczenia lub zobowiązania wnioskodawcy związane z pomocą;
- 8) zestawienie rzeczowo-finansowe operacji.

2. Do wniosku o przyznanie pomocy dołącza się:

- 1) kopię wniosku o wpis do ewidencji producentów w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, zwanej dalej "ewidencją", jeżeli wnioskodawcy nie został nadany numer identyfikacyjny i nie posługuje się on numerem identyfikacyjnym osoby, której przyznano płatność, o której mowa w § 2 pkt 2, a w przypadku składania wniosku o wpis wnioskodawcy do ewidencji łącznie z wnioskiem o przyznanie pomocy - oryginał wniosku;
- 2) zaświadczenie z właściwej ewidencji ludności o zameldowaniu na pobyt czasowy w miejscu zamieszkania, wystawione nie wcześniej niż miesiąc przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy - w przypadku gdy miejsce zamieszkania jest różne od miejsca zameldowania na pobyt stały;
- 3) kopię dokumentu tożsamości;
- 4) zaświadczenie o okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz zakresie tego ubezpieczenia wydane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, wystawione nie wcześniej niż miesiąc przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy;
- 5) formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis zawierający informacje, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis (Dz. U. Nr 53, poz. 311 oraz z 2013 r. poz. 276);

- 6) ekonomiczny plan operacji sporządzony na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję;
- 7) kopie zaświadczeń o pomocy de minimis uzyskanej w okresie obejmującym rok, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, oraz dwa poprzedzające go lata albo oświadczenie wnioskodawcy o wielkości uzyskanej pomocy de minimis sporządzone na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję;
- 8) kopie sprawozdali finansowych za okres trzech ostatnich lat obrotowych, sporządzonych zgodnie z przepisami o rachunkowości - w przypadku podmiotów, które mają obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań finansowych;
- 9) pełnomocnictwo, jeżeli wnioskodawca działa przez pełnomocnika;
- 10) kopię dokumentu albo kopie dokumentów potwierdzających posiadanie samoistne lub zależne gospodarstwa, o którym mowa w § 2 pkt 2, przy czym w przypadku posiadania samoistnego nieruchomości, dla której księga wieczysta jest prowadzona w systemie informatycznym, o którym mowa w art. 25¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2013 r. poz. 707 i 830), jest wystarczające podanie numeru księgi wieczystej;
- 11) kopię dokumentu albo kopie dokumentów potwierdzających posiadanie samoistne lub zależne nieruchomości, na której będzie realizowana operacja, przy czym w przypadku posiadania samoistnego nieruchomości, dla której księga wieczysta jest prowadzona w systemie informatycznym, o którym mowa w art. 25¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, jest wystarczające podanie numeru księgi wieczystej;
- 12) oświadczenie właściciela albo współwłaściciela nieruchomości o wyrażeniu zgody na realizację operacji, sporządzone na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję - w przypadku gdy operacja będzie realizowana na nieruchomości niestanowiącej własności wnioskodawcy albo stanowiącej współwłasność wnioskodawcy i operacja ta jest związana z budową, przebudową, remontem połączonym z modernizacją, wyposażeniem lub zagospodarowaniem nieruchomości objętej operacją;
- 13) kopię zaświadczenia o wpisie do ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego obowiązującą do prowadzenia odpowiedniego typu szkół i placówek publicznych, zgodnie z przepisami o systemie oświaty, wystawionego nie wcześniej niż trzy miesiące przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy albo kopię zezwolenia wydanego na podstawie art. 58 ust. 3 albo art. 59a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) - w przypadku gdy w ramach wykonywania działalności wnioskodawca prowadzi działalność, której dotyczy operacja, podlegającą przepisom o systemie oświaty;
- 14) kopię zaświadczenia o wpisie do ewidencji innych obiektów, o której mowa w art. 38 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2268, z późn. zm.), wystawionego nie wcześniej niż trzy miesiące przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy - w przypadku gdy w ramach wykonywania działalności wnioskodawca świadczy usługi hotelarskie w innych obiektach, w których mogą być świadczone usługi hotelarskie;
- 15) kopię przyrzeczenia zaszeregowania obiektu do odpowiedniego rodzaju i kategorii wydanego na podstawie art. 39a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych lub kopię decyzji nadającej kategorię obiektu hotelarskiego wydaną na podstawie art. 38 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych - w przypadku gdy w ramach wykonywania działalności wnioskodawca świadczy lub planuje świadczyć usługi hotelarskie w obiektach hotelarskich;
- 16) kosztorys inwestorski - w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycje budowlane;
- 17) kopie co najmniej dwóch zapytań dotyczących nabycia rzeczy lub usług skierowanych do różnych dostawców lub wykonawców (zapytań ofertowych) oraz kopie ofert stanowiących odpowiedź na te zapytania wraz z uzasadnieniem wyboru oferty - w przypadku każdego zadania ujętego w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji, którego koszt przekracza 10 tys. zł netto, dotyczącego inwestycji innej niż wskazana w

pkt 16;

- 18) kopię zapytania dotyczącego nabycia rzeczy lub usług (zapytania ofertowego) oraz kopię oferty stanowiącej odpowiedź na to zapytanie - w przypadku każdego zadania ujętego w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji, którego koszt przekracza 10 tys. zł netto, dotyczącego inwestycji innej niż wskazana w pkt 16, jeżeli te rzeczy lub usługi można nabyć wyłącznie od jednego wykonawcy lub dostawcy, w szczególności gdy jest to uzasadnione koniecznością zastosowania technologii zgodnej z technologią produkcji stosowaną przez wnioskodawcę;
- 19) kopie ostatecznych pozwoleń, zezwoleń lub innych decyzji, których uzyskanie jest wymagane przez odrębne przepisy do realizacji inwestycji objętych operacją, a także kopie innych dokumentów potwierdzających spełnienie określonych w odrębnych przepisach warunków realizacji inwestycji objętych operacją - w przypadku gdy w ramach operacji będą realizowane tego typu inwestycje;
- 20) kopię promesy umowy leasingu dotyczącej planowanego zakupu rzeczy wraz z harmonogramem spłat rat leasingowych z wyszczególnieniem części kapitałowej i części odsetkowej - w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycje polegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu;
- 21) kopię opinii wojewody dotyczącej zakresu i wysokości szkód w środkach trwałych oszacowanych przez komisję powołaną przez wojewodę - w przypadku wystąpienia szkody w gospodarstwie rolnym, o której mowa w § 4 ust. 4 pkt 2;
- 22) kopię opinii wojewody dotyczącej zakresu i wysokości szkód w uprawach rolnych i zwierzętach gospodarskich oszacowanych przez komisję powołaną przez wojewodę - w przypadku wystąpienia szkody w gospodarstwie rolnym, o której mowa w § 4 ust. 4 pkt 2;
- 23) kopię dokumentacji dotyczącej ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych - w przypadku wnioskodawców zobowiązanych do prowadzenia takiej ewidencji przepisami o podatku dochodowym od osób fizycznych lub przepisami o rachunkowości;
- 24) kopię dokumentacji dotyczącej wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych - w przypadku wnioskodawców zobowiązanych do prowadzenia wykazu przepisami o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne;
- 25) informację o numerze rachunku bankowego wnioskodawcy - w przypadku gdy wnioskodawca ubiega się o zaliczkę;
- 26) inne dokumenty potwierdzające spełnienie warunków do przyznania pomocy.

2a. Kopie dokumentów załącza się w formie kopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez pracownika Agencji lub podmiot, który wydał dokument, lub notariusza, z tym że kopie, o których mowa w ust. 2 pkt 23 i 24, mogą być również potwierdzone przez wnioskodawcę.

3. Agencja udostępnia formularz wniosku o przyznanie pomocy oraz formularze załączników nie później niż w dniu podania do publicznej wiadomości informacji, o której mowa w § 6 ust. 1.

4. (uchylony).

5. Wnioskodawca informuje Agencję o wszelkich zmianach w zakresie danych objętych wnioskiem, niezwłocznie po ich zaistnieniu.

§ 10. 1. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy nie zawiera numeru identyfikacyjnego, o którym mowa w § 9 ust. 1 pkt 1, albo nie dołączono do niego wniosku o wpis do ewidencji albo jego kopii, lub wniosek o przyznanie pomocy nie został złożony w terminie, o którym mowa w § 6 ust. 2, lub w danym okresie składania wniosków wnioskodawca złożył więcej niż jeden wniosek, Agencja nie przyznaje pomocy. Przepis art. 22 ust. 3 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, zwanej dalej "ustawą", dotyczący

odmowy przyznania pomocy, stosuje się odpowiednio.

1a. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w odniesieniu do numeru identyfikacyjnego, o którym mowa w § 9 ust. 1 pkt 1, jeżeli numer ten można ustalić w ewidencji.

2. Jeżeli we wniosku o przyznanie pomocy nie wskazano adresu wnioskodawcy i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych, wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia.

3. Jeżeli wniosek o przyznanie pomocy nie spełnia innych niż określone w ust. 1 i 2 wymagań, Agencja wzywa wnioskodawcę, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 21 dni od dnia doręczenia wezwania, chyba że zachodzą niebudzące wątpliwości przesłanki nieprzyznania pomocy.

4. Jeżeli wnioskodawca, pomimo wezwania do usunięcia braków, nie usunął w terminie:

- 1) żadnego z braków, Agencja nie przyznaje pomocy; przepis art. 22 ust. 3 ustawy, dotyczący odmowy przyznania pomocy, stosuje się odpowiednio;
- 2) wszystkich braków, Agencja wzywa ponownie wnioskodawcę, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 21 dni od dnia doręczenia wezwania, chyba że zachodzą niebudzące wątpliwości przesłanki nieprzyznania pomocy.

5. Jeżeli wnioskodawca, pomimo ponownego wezwania do usunięcia braków, nie usunął w terminie wszystkich braków, Agencja nie przyznaje pomocy. Przepis art. 22 ust. 3 ustawy, dotyczący odmowy przyznania pomocy, stosuje się odpowiednio.

6. Złożony wniosek o przyznanie pomocy nie może być zmieniany przez wnioskodawcę w zakresie planu finansowego operacji lub zestawienia rzeczowo-finansowego operacji, z wyłączeniem:

- 1) zmian wynikających z wezwań Agencji;
- 2) jednej zmiany w zakresie planu finansowego operacji lub zestawienia rzeczowo-finansowego operacji, jeżeli zmiana ta nie spowoduje zmiany celu operacji wskazanego we wniosku o przyznanie pomocy, zwiększenia kwoty pomocy oraz zmiany rodzaju działalności gospodarczej określonej we wniosku kodem PKD.

§ 11. 1. Pomoc przysługuje wnioskodawcom, którzy złożyli wnioski o przyznanie pomocy, według kolejności ustalonej przez Agencję przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji.

2. Agencja, ustalając kolejność przysługiwania pomocy, uwzględnia wnioski o przyznanie pomocy złożone w sposób określony w § 8 w terminie, o którym mowa w § 6 ust. 2, z tym że w przypadku wniosków złożonych przesyłką rejestrowaną uwzględnia się te wnioski, które wpłynęły do oddziału regionalnego Agencji nie później niż 30. dnia od dnia upływu terminu, o którym mowa w § 6 ust. 2.

3. O kolejności przysługiwania pomocy decyduje suma uzyskanych punktów, które przyznaje się na podstawie następujących kryteriów:

- 1) jeżeli powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym jest:
  - a) nie mniejsza niż 1 ha i nie większa niż średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w województwie - przyznaje się od 10 do 5 punktów, z dokładnością do czterech miejsc po przecinku, przy czym 10 punktów przyznaje się, gdy powierzchnia gruntów rolnych jest równa 1 ha, a w przypadku powierzchni gruntów rolnych większej niż 1 ha - proporcjonalnie mniej aż do 5 punktów, które przyznaje się, gdy powierzchnia gruntów rolnych jest równa średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w województwie,
  - b) nie mniejsza niż średnia powierzchnia gruntów rolnych w województwie i nie większa niż 50 ha - przyznaje się od 5 do 0 punktów, z dokładnością do czterech miejsc po przecinku, przy czym 5 punktów przyznaje się, gdy powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym jest równa średniej powierzchni gruntów rolnych w województwie, a w przypadku powierzchni gruntów rolnych większej niż średnia powierzchnia gruntów rolnych w województwie - proporcjonalnie mniej aż do 0 punktów, które przyznaje się, gdy powierzchnia gruntów rolnych jest równa 50 ha,

- c) większa niż 50 ha - przyznaje się 0 punktów
- w przypadku gospodarstw położonych w województwie, w którym średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym jest niższa od średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju;
- 2) jeżeli powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym jest:
  - a) nie mniejsza niż 1 ha i nie większa niż średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju - przyznaje się od 10 do 5 punktów, z dokładnością do czterech miejsc po przecinku, przy czym 10 punktów przyznaje się, gdy powierzchnia gruntów rolnych jest równa 1 ha, a w przypadku powierzchni gruntów rolnych większej niż 1 ha - proporcjonalnie mniej aż do 5 punktów, które przyznaje się, gdy powierzchnia gruntów rolnych jest równa średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju,
  - b) nie mniejsza niż średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju i nie większa niż 50 ha - przyznaje się od 5 do 0 punktów, z dokładnością do czterech miejsc po przecinku, przy czym 5 punktów przyznaje się, gdy powierzchnia gruntów rolnych jest równa średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju, a w przypadku powierzchni gruntów rolnych większej niż średnia powierzchnia gruntów rolnych w kraju - proporcjonalnie mniej aż do 0 punktów, które przyznaje się, gdy powierzchnia gruntów rolnych jest równa 50 ha,
  - c) większa niż 50 ha - przyznaje się 0 punktów
- w przypadku gospodarstw położonych w województwie, w którym średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym jest równa lub wyższa od średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju;
- 3) jeżeli podstawowy dochód podatkowy gminy, w której jest planowana realizacja operacji, w przeliczeniu na 1 mieszkańca (wskaźnik G) obliczany zgodnie z przepisami o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, obowiązujący w roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, jest:
  - a) najniższy w województwie - przyznaje się 5 punktów,
  - b) wyższy niż dochód, o którym mowa w lit. a - przyznaje się liczbę punktów proporcjonalnie mniejszą od liczby punktów określonej w lit. a, z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, zgodnie z wysokością wskaźnika G, przy czym 0 punktów przyznaje się, gdy podstawowy dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca jest najwyższy w województwie;
- 4) jeżeli powierzchnia gruntów rolnych położonych na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), stanowi:
  - a) co najmniej 50% powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym - przyznaje się od 1 do 3 punktów, z dokładnością do czterech miejsc po przecinku, przy czym 1 punkt przyznaje się, jeżeli powierzchnia gruntów rolnych położonych na ONW stanowi 50% powierzchni gruntów rolnych gospodarstwa, a w przypadku większego udziału gruntów rolnych położonych na ONW w powierzchni gruntów rolnych gospodarstwa rolnego proporcjonalnie więcej punktów aż do 3 punktów, które przyznaje się, gdy udział ten wynosi 100%,
  - b) mniej niż 50% powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym - przyznaje się 0 punktów;
- 5) jeżeli wnioskodawcy nie przyznano pomocy w ramach przynajmniej jednego z następujących działań:
  - a) o którym mowa w § 1,
  - b) "Modernizacja gospodarstw rolnych" objętego Programem,
  - c) "Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju" objętego Programem - w przypadku operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działania, o którym mowa w § 1
- przyznaje się 3 punkty.
- 4. Powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym, w tym powierzchnię gruntów

rolnych położonych na ONW, określa się na podstawie danych zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, według stanu na ostatni dzień terminu składania tych wniosków uwzględniający termin złożenia wniosków, który powoduje zmniejszenie kwot płatności:

- 1) w roku poprzedzającym rok, w którym jest składany wniosek o przyznanie pomocy - w przypadku wniosków składanych przed dniem 30 czerwca;
- 2) w roku, w którym jest składany wniosek o przyznanie pomocy - w przypadku wniosków składanych od dnia 30 czerwca.

5. W przypadku gospodarstw rolnych położonych na obszarze więcej niż jednego województwa, za województwo, na obszarze którego jest położone gospodarstwo, uznaje się to województwo, w którym jest położona największa część gruntów rolnych wchodzących w skład tego gospodarstwa.

6. Przy ustalaniu liczby punktów na podstawie powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym bierze się pod uwagę średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w poszczególnych województwach oraz średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju, w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

7. Średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w poszczególnych województwach oraz średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju przyjmuje się na podstawie informacji ogłaszanych przez Prezesa Agencji na podstawie art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2008 r. Nr 170, poz. 1051, z późn. zm.).

8. W przypadku operacji realizowanej w kilku gminach, przy ustalaniu liczby punktów na podstawie wskaźnika G, za gminę, w której jest realizowana operacja, uważa się gminę lokalizacji operacji wskazaną jako pierwszą we wniosku o przyznanie pomocy.

9. Kolejność, o której mowa w ust. 1, jest ustalana na podstawie danych zawartych we wniosku o przyznanie pomocy na dzień złożenia wniosku, a w przypadku powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym, w tym powierzchni gruntów rolnych położonych na ONW, na podstawie danych zadeklarowanych zgodnie z ust. 4. W przypadku braku danych niezbędnych do ustalenia kolejności nie przyznaje się punktów.

10. Kolejność, o której mowa w ust. 1, jest ustalana od operacji, która uzyskała największą liczbę punktów, do operacji, która uzyskała najmniejszą liczbę punktów.

11. W przypadku operacji o takiej samej liczbie punktów o kolejności przysługiwania pomocy decyduje powierzchnia gruntów rolnych gospodarstwa rolnego, przy czym kolejność ta jest ustalana od najmniejszej do największej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie.

12. Prezes Agencji, nie później niż w terminie 40 dni od dnia upływu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, podaje do publicznej wiadomości, na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, informację o kolejności przysługiwania pomocy. Informacja ta jest aktualizowana w przypadkach, o których mowa w ust. 13 i 14, nie rzadziej niż co 10 dni.

13. W przypadku wniosków o przyznanie pomocy, które zostały złożone w terminie, o którym mowa w § 6 ust. 2, ale wpłynęły do Agencji po upływie 30 dni od dnia upływu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, pomoc przysługuje w kolejności ustalonej przy zastosowaniu kryteriów wyboru operacji, po wnioskach o przyznanie pomocy, których kolejność ustalono zgodnie z ust. 1-11.

14. Jeżeli dane zawarte we wniosku o przyznanie pomocy, mające wpływ na ustalenie kolejności przysługiwania pomocy, lub dane dotyczące powierzchni gruntów rolnych, w tym powierzchni gruntów rolnych położonych na ONW zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, ulegną zmianie, aktualizacji informacji o kolejności przysługiwania pomocy dokonuje się wyłącznie w przypadku, gdy z nowych danych wynika, że pomoc przysługuje w dalszej kolejności niż pierwotnie ustalona.

15. Wniosek o przyznanie pomocy rozpatruje się w terminie 4 miesięcy od dnia podania

do publicznej wiadomości informacji, o której mowa w ust. 12.

16. W przypadku nierozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy w terminie, o którym mowa w ust. 15, Agencja zawiadamia wnioskodawcę o przyczynach zwłoki, podając nowy termin rozpatrzenia wniosku, nie dłuższy niż 3 miesiące.

§ 11a. 1. W przypadku gdy wnioski o przyznanie pomocy złożone w ramach działania, o którym mowa w § 1, zawierają zapotrzebowanie na środki przekraczające wysokość limitu stanowiącego równowartość w złotych kwoty w euro określonej w Programie na to działanie, wnioskodawców niezwłocznie informuje się w formie pisemnej o tym fakcie, pouczając o sposobie postępowania z takimi wnioskami.

2. Jeżeli po przekazaniu informacji, o której mowa w ust. 1, okaże się, że jest możliwe przyznanie pomocy w ramach wysokości limitu środków na to działanie, złożone wnioski o przyznanie pomocy podlegają rozpatrzeniu, o czym niezwłocznie informuje się wnioskodawców w formie pisemnej.

3. Bieg terminu rozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy, o którym mowa w § 11 ust. 15, ulega wstrzymaniu od dnia doręczenia wnioskodawcy pisma zawierającego informację, o której mowa w ust. 1, do dnia doręczenia temu wnioskodawcy informacji, o której mowa w ust. 2.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, pomoc finansową przyznaje się wnioskodawcy do wysokości limitu środków określonego w ust. 1, jeżeli są spełnione warunki przyznania tej pomocy.

5. Jeżeli przyznanie pomocy finansowej wnioskodawcy, o którym mowa w ust. 1, w ramach limitu środków określonego w ust. 1 nie jest możliwe do dnia 31 grudnia 2014 r., informuje się tego wnioskodawcę, w formie pisemnej, o odmowie przyznania pomocy finansowej, podając jej przyczyny.

§ 12. 1. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku o przyznanie pomocy, Agencja wyznacza niezwłocznie wnioskodawcy, w formie pisemnej, termin zawarcia umowy, nie dłuższy niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania.

2. W przypadku gdy wnioskodawca nie stawiał się w wyznaczonym przez Agencję terminie w celu zawarcia umowy albo odmówił jej podpisania, Agencja nie przyznaje pomocy, chyba że wnioskodawca stawiał się w celu podpisania umowy i ją podpisał w innym terminie:

- 1) uzgodnionym z Agencją przed upływem wyznaczonego w wezwaniu terminu, nie dłuższym niż miesiąc, albo
- 2) wyznaczonym przez Agencję, nie dłuższym niż 21 dni od dnia, na który został wyznaczony poprzedni termin zawarcia umowy.

3. W przypadku nieprzyznania pomocy na podstawie ust. 2, przepis art. 22 ust. 3 ustawy, dotyczący odmowy przyznania pomocy, stosuje się odpowiednio.

§ 13. Agencja, na uzasadnioną prośbę wnioskodawcy, może wyrazić zgodę na przedłużenie terminu wykonania przez wnioskodawcę określonej czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy, przy czym przedłużenie terminów wykonania przez wnioskodawcę określonych czynności nie może przekroczyć łącznie 30 dni, a w przypadku operacji - o których mowa w § 4 ust. 5 pkt 2 - łącznie 18 miesięcy.

§ 14. 1. W razie uchybienia terminu wykonania przez wnioskodawcę określonych czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy Agencja, na prośbę wnioskodawcy, przywraca termin wykonania tych czynności, jeżeli wnioskodawca:

- 1) wniósł prośbę w terminie 45 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia;
- 2) jednocześnie z wniesieniem prośby dopełnił czynności, dla której określony był termin;
- 3) uprawdopodobnił, że uchybienie nastąpiło bez jego winy.

2. Przywrócenie terminu do złożenia prośby, o której mowa w ust. 1, jest

niedopuszczalne.

3. (uchylony).

§ 15. 1. Wezwanie przez Agencję wnioskodawcy do wykonania określonych czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy wstrzymuje bieg terminu rozpatrywania wniosku o przyznanie pomocy do czasu wykonania przez wnioskodawcę tych czynności.

1a. Dokonanie przez wnioskodawcę zmiany, o której mowa w § 10 ust. 6 pkt 2, wydłuża o miesiąc termin rozpatrywania wniosku o przyznanie pomocy.

2. Jeżeli w trakcie rozpatrywania wniosku o przyznanie pomocy niezbędne jest uzyskanie dodatkowych wyjaśnień lub opinii innego podmiotu lub zajdą nowe okoliczności budzące wątpliwości co do możliwości przyznania pomocy, termin rozpatrywania wniosku o przyznanie pomocy wydłuża się o czas niezbędny do uzyskania wyjaśnień lub opinii, o czym Agencja informuje na piśmie wnioskodawcę.

§ 16. 1. W razie śmierci wnioskodawcy albo w razie zbycia całości lub części gospodarstwa rolnego w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy, następca prawny wnioskodawcy albo nabywca gospodarstwa rolnego lub jego części nie może wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce wnioskodawcy.

2. Wniosek złożony przez wnioskodawcę, o którym mowa w ust. 1, Agencja pozostawia bez rozpatrzenia z chwilą uprawdopodobnienia zdarzenia określonego w ust. 1.

§ 17. 1. Umowę zawiera się na formularzu, opracowanym przez Agencję i udostępnionym na stronie internetowej Agencji.

2. Poza postanowieniami określonymi w art. 23 ustawy, umowa może zawierać inne postanowienia dotyczące realizacji operacji, w szczególności zobowiązania beneficjenta dotyczące:

- 1) osiągnięcia celu operacji i zachowania tego celu przez 5 lat;
- 2) niefinansowania realizacji operacji z udziałem innych środków publicznych;
- 3) ograniczeń lub warunków w zakresie:
  - a) przenoszenia własności lub posiadania rzeczy nabytych w ramach realizacji operacji lub sposobu ich wykorzystywania,
  - b) rodzaju wykonywania działalności związanej z przyznaną pomocą oraz okresu lub miejsca jej wykonywania
- przez 5 lat;
- 4) umożliwienia przeprowadzania kontroli związanych z przyznaną pomocą przez 5 lat;
- 5) przechowywania dokumentów związanych z przyznaną pomocą przez 5 lat;
- 6) informowania Agencji o okolicznościach mogących mieć wpływ na wykonanie umowy przez 5 lat;
- 7) informowania o oferowanych usługach, przez okres od dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną do dnia upływu 5 lat od dnia przyznania pomocy, w sposób określony przez Agencję, na stronach internetowych:
  - a) beneficjenta lub
  - b) jednostek samorządu terytorialnego, lub
  - c) organizacji turystycznych, lub
  - d) innych niż wymienione w lit. a-c, które zawierają informacje o ofercie usług turystycznych

- w przypadku inwestycji związanych z podjęciem lub prowadzeniem działalności, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 lit. b.

3. Pięcioletni okres, którego dotyczą zobowiązania, o których mowa w ust. 2:

- 1) pkt 1, 3, 4 i 6, liczy się od dnia przyznania pomocy;
- 2) pkt 5 liczy się od dnia dokonania przez Agencję płatności:
  - a) ostatecznej - w przypadku operacji obejmujących wyłącznie inwestycje niepolegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu,

- b) w wyniku której po raz pierwszy w ramach operacji zostały zrefundowane koszty kwalifikowalne, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 7 - w przypadku operacji obejmujących wyłącznie inwestycje polegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu,
  - c) w wyniku której w ramach operacji zostały zrefundowane wszystkie koszty kwalifikowalne, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1-6 i ust. 2 - w przypadku operacji obejmujących inwestycje zarówno polegające, jak i niepolegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu.
4. Umowa zawiera również:
- 1) postanowienia dotyczące warunków i sposobu pozyskiwania przez Agencję od beneficjenta danych, o których mowa w art. 7 ust. 4 pkt 1 ustawy;
  - 2) wykaz dokumentów, jakie dołącza się do wniosku o płatność.
5. Zmiana umowy w zakresie zobowiązań beneficjenta określonych w ust. 2:
- 1) pkt 1 i 2 jest nieważna;
  - 2) pkt 3 może być dokonana w wyjątkowych okolicznościach.

§ 18. 1. Zabezpieczeniem należytego wykonania przez beneficjenta zobowiązań określonych w umowie jest weksel niepełny (in blanco) wraz z deklaracją wekslową sporządzoną na formularzu udostępnionym przez Agencję.

2. Weksel wraz z deklaracją wekslową, o których mowa w ust. 1, beneficjent podpisuje w obecności upoważnionego pracownika Agencji. Weksel wraz z deklaracją wekslową składa się w oddziale regionalnym Agencji w dniu zawarcia umowy.

3. Beneficjent dołącza do umowy oświadczenie małżonka o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy albo o niepozostawaniu w związku małżeńskim, albo o ustanowionej małżeńskiej rozdzielności majątkowej.

§ 19. 1. Warunki wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy określa umowa, z tym że środki te mogą być wypłacone, jeżeli beneficjent:

- 1) zrealizował operację lub jej etap, w tym poniósł związane z tym koszty, zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu i w umowie oraz określonymi w innych przepisach dotyczących inwestycji objętych operacją;
- 2) zrealizował lub realizuje zobowiązania określone w umowie;
- 3) udokumentował zrealizowanie operacji lub jej etapu, w tym poniesienie kosztów kwalifikowalnych z tym związanych.

2. W przypadku gdy beneficjent nie spełnił któregokolwiek z warunków, o których mowa w ust. 1, środki finansowe z tytułu pomocy mogą być wypłacone w części dotyczącej operacji lub jej etapu, które zostały zrealizowane zgodnie z tymi warunkami, oraz jeżeli cel operacji został osiągnięty lub może zostać osiągnięty do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną.

§ 19a. 1. Agencja, na uzasadnioną prośbę beneficjenta, może wyrazić zgodę na zakończenie realizacji operacji lub złożenie wniosku o płatność ostateczną po upływie terminów określonych w § 3 ust. 3 pkt 3 albo ust. 4 pkt 1 lit. d w terminie późniejszym, nie dłuższym niż 6 miesięcy od upływu tych terminów, ale nie później niż do dnia 30 czerwca 2015 r.

2. Zgoda, o której mowa w ust. 1, może zostać wyrażona również po upływie terminu zakończenia realizacji operacji lub złożenia wniosku o płatność ostateczną.

§ 20. W przypadku operacji obejmujących inwestycje polegające na nabyciu rzeczy będących przedmiotem leasingu beneficjent składa w oddziale regionalnym Agencji, przed planowanym dniem złożenia wniosku o płatność pośrednią, w ramach którego po raz pierwszy zostaną ujęte raty zapłacone tytułem wykonania umowy leasingu:

- 1) umowę leasingu wraz z harmonogramem spłat,
- 2) (uchylony)

- w terminie określonym w umowie.

§ 21. 1. Tryb wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy określa umowa, z tym że są one wypłacane na wniosek o płatność.

2. Wniosek o płatność składa się osobiście albo przez upoważnioną osobę, bezpośrednio w oddziale regionalnym Agencji, właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji.

3. (uchylony).

4. Do wniosku o płatność stosuje się przepis § 8 ust. 2.

§ 22. 1. Jeżeli wniosek o płatność nie został wypełniony we wszystkich wymaganych pozycjach lub nie dołączono do niego wymaganych dokumentów, lub wniosek lub dokumenty nie spełniają innych wymagań, Agencja wzywa beneficjenta, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 21 dni od dnia doręczenia wezwania.

2. Jeżeli beneficjent, pomimo wezwania, nie usunął braków w wyznaczonym terminie, Agencja wzywa ponownie beneficjenta, w formie pisemnej, do usunięcia braków w terminie 21 dni od dnia doręczenia wezwania.

3. Jeżeli beneficjent, pomimo ponownego wezwania, nie usunął braków, Agencja rozpatruje wniosek o płatność w zakresie, w jakim został wypełniony, oraz na podstawie dołączonych i poprawnie sporządzonych dokumentów.

4. Agencja, w trakcie rozpatrywania wniosku o płatność, może wzywać beneficjenta, w formie pisemnej, do wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy lub przedstawienia dowodów na potwierdzenie tych faktów, w terminie 21 dni od dnia doręczenia wezwania.

§ 23. 1. Agencja rozpatruje wniosek o płatność w terminie 3 miesięcy i dokonuje wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność.

1a. Agencja, na uzasadnioną prośbę beneficjenta, może wyrazić zgodę na przedłużenie terminu wykonania przez beneficjenta określonej czynności w toku postępowania w sprawie wypłaty pomocy, przy czym przedłużenie terminów wykonania przez beneficjenta określonych czynności nie może przekroczyć łącznie 6 miesięcy.

2. Do trybu rozpatrywania wniosku o płatność stosuje się przepisy § 14 i § 15 ust. 1 i 2.

§ 24. 1. W razie śmierci beneficjenta następcy prawnemu beneficjenta może być przyznana pomoc na operację, którą realizował beneficjent, jeżeli:

- 1) są spełnione warunki określone w art. 25 ust. 2 ustawy;
- 2) na następcę prawnego beneficjenta przeszły prawa beneficjenta nabyte w ramach realizacji tej operacji oraz inne jego prawa niezbędne do jej zrealizowania.

2. Wniosek następcy prawnego beneficjenta o przyznanie pomocy, zwany dalej "wnioskiem następcy", składa się w oddziale regionalnym Agencji właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji, w terminie 2 miesięcy od dnia zaistnienia zdarzenia określonego w ust. 1.

3. Do wniosku następcy dołącza się dokument potwierdzający fakt zaistnienia następstwa prawnego.

4. Jeżeli nie zostało zakończone postępowanie sądowe o stwierdzenie nabycia spadku, spadkobierca dołącza do wniosku następcy zaświadczenie sądu o zarejestrowaniu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku albo kopię wniosku o stwierdzenie nabycia spadku:

- 1) potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez sąd albo
- 2) potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji, wraz z potwierdzeniem nadania tego wniosku w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego albo kopią tego potwierdzenia poświadczoną za zgodność z oryginałem przez notariusza albo upoważnionego pracownika Agencji.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, spadkobierca przekazuje Agencji prawomocne postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

6. Jeżeli z postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo z zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza wynika, że uprawnionych do nabycia spadku jest więcej niż jeden spadkobierca, spadkobierca, który złożył wniosek następcy, dołącza do tego wniosku oświadczenia pozostałych spadkobierców, że wyrażają zgodę na przyznanie pomocy temu spadkobiercy.

7. W przypadku złożenia wniosku następcy po upływie terminu, o którym mowa w ust. 2, Agencja nie przyznaje pomocy. Przepis art. 22 ust. 3 ustawy, dotyczący odmowy przyznania pomocy, stosuje się odpowiednio.

8. Wniosek następcy rozpatruje się w terminie 3 miesięcy od dnia jego złożenia.

9. W przypadku nierozpatrzenia wniosku następcy w terminie, o którym mowa w ust. 8, Agencja zawiadamia wnioskodawcę o przyczynach zwłoki, wskazując nowy termin rozpatrzenia wniosku, nie dłuższy niż 2 miesiące.

10. Do wniosku następcy i trybu jego rozpatrywania stosuje się odpowiednio przepisy § 9 ust. 1 pkt 1-3, pkt 6 i 7 oraz ust. 2, 2a i 5, § 10 ust. 2-6 oraz § 12-15.

§ 25. 1. W razie nabycia przedsiębiorstwa lub jego części, objętych realizacją inwestycji w ramach operacji, pomoc może być przyznana nabywcy, po uprzednim zgłoszeniu Agencji przez beneficjenta zamiaru zbycia przedsiębiorstwa lub jego części, jeżeli są spełnione warunki określone w art. 25 ust. 2 ustawy.

2. Agencja, w związku ze zgłoszeniem, o którym mowa w ust. 1, ustala, czy względy ekonomiczne oraz osiągnięcie i zachowanie celów działania, o którym mowa w § 1, uzasadniają zbycie przedsiębiorstwa lub jego części w celu kontynuacji operacji, oraz informuje beneficjenta o warunkach ubiegania się o przyznanie pomocy przez nabywcę, w tym o okolicznościach faktycznych lub prawnych, wykluczających przyznanie pomocy.

3. Dokonując ustaleń, o których mowa w ust. 2, Agencja może żądać od beneficjenta przedłożenia stosownych dokumentów lub złożenia wyjaśnień.

§ 26. 1. Wniosek nabywcy o przyznanie pomocy, zwany dalej "wnioskiem nabywcy", składa się w oddziale regionalnym Agencji właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji, w terminie 2 miesięcy od dnia nabycia przedsiębiorstwa lub jego części, o których mowa w § 25 ust. 1.

2. Do wniosku nabywcy dołącza się dokument potwierdzający nabycie przedsiębiorstwa lub jego części, o których mowa w § 25 ust. 1.

3. W przypadku złożenia wniosku nabywcy, po upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, Agencja nie przyznaje pomocy. Przepis art. 22 ust. 3 ustawy, dotyczący odmowy przyznania pomocy, stosuje się odpowiednio.

4. Wniosek nabywcy rozpatruje się w terminie 3 miesięcy od dnia jego złożenia.

5. W przypadku nierozpatrzenia wniosku nabywcy w terminie, o którym mowa w ust. 4, Agencja zawiadamia wnioskodawcę o przyczynach zwłoki, wskazując nowy termin rozpatrzenia wniosku, nie dłuższy niż 2 miesiące.

6. Do wniosku nabywcy i trybu jego rozpatrywania stosuje się odpowiednio przepisy § 9 ust. 1 pkt 1-3, pkt 6 i 7 oraz ust. 2, 2a i 5, § 10 ust. 2-6 oraz § 12-15.

§ 27. 1. Wysokość pomocy przyznanej następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy przedsiębiorstwa beneficjenta lub części tego przedsiębiorstwa nie może przekraczać kwoty niewypłaconej części pomocy temu beneficjentowi.

2. Umowa zawarta z następcą prawnym beneficjenta albo nabywcą przedsiębiorstwa beneficjenta lub części tego przedsiębiorstwa określa warunki kontynuacji realizowanej operacji.

3. Do umowy, o której mowa w ust. 2, w tym do warunków kontynuacji realizowanej

operacji, stosuje się przepisy § 2 i 3 oraz § 17-19.

§ 28. 1. W przypadkach określonych w § 24 i 25 pomoc przyznaje się następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy przedsiębiorstwa lub jego części do wysokości limitu, o którym mowa w § 4 ust. 5.

2. Jeżeli suma kwot pomocy wypłaconej w ramach operacji zrealizowanych przez beneficjenta i jego następcę prawnego albo nabywcę przedsiębiorstwa beneficjenta lub części tego przedsiębiorstwa i kwot pomocy przyznanej w ramach operacji niezakończonych przez beneficjenta i jego następcę prawnego albo nabywcę przedsiębiorstwa beneficjenta lub części tego przedsiębiorstwa przekracza limit, o którym mowa w § 4 ust. 5, następca prawny beneficjenta i nabywca przedsiębiorstwa lub jego części nie zwraca pomocy wypłaconej przed zaistnieniem następstwa prawnego albo nabycia przedsiębiorstwa beneficjenta lub części tego przedsiębiorstwa, jeżeli ten następca albo nabywca realizuje zobowiązania beneficjenta.

§ 29. W przypadku gdy realizowana operacja jest związana z gospodarstwem rolnym beneficjenta, przepisy § 25-28 stosuje się odpowiednio do nabywcy tego gospodarstwa lub jego części, objętych realizacją inwestycji w ramach operacji.

§ 30. 1. Obliczania i oznaczania terminów związanych z wykonywaniem czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy i wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy dokonuje się zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego dotyczącymi terminów.

2. Termin wykonania określonych czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy i wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego albo złożono w polskim urzędzie konsularnym.

§ 31. 1. Innymi, niż wymienione w przepisach rozporządzenia nr 1974/2006, kategoriami siły wyższej lub wyjątkowymi okolicznościami, w przypadku wystąpienia których nie jest wymagany zwrot całości lub części pomocy, są:

- 1) wywłaszczenie części nieruchomości związanej z operacją, jeżeli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu zawarcia umowy;
- 2) katastrofa naturalna powodująca trwałe uszkodzenie nieruchomości lub obiektów będących przedmiotem operacji;
- 3) wypadek lub awaria skutkujące zniszczeniem budynku, budowli lub innego mienia w stopniu uniemożliwiającym ich dalsze używanie zgodnie z założonym celem operacji;
- 4) kradzież mienia będącego przedmiotem operacji, z wyłączeniem kradzieży, która nastąpiła na skutek niezachowania należytej staranności przez beneficjenta;
- 5) przeniesienie przez beneficjenta, za zgodą Agencji, w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy, własności lub posiadania przedsiębiorstwa lub jego części albo gospodarstwa rolnego lub jego części objętych realizacją inwestycji w ramach operacji lub przeniesienie własności lub posiadania nabytych dóbr objętych operacją, jeżeli przeniesienie to nastąpi na rzecz podmiotu, który spełnia warunki przyznania i wypłaty pomocy i przejmie zobowiązania dotychczasowego beneficjenta;
- 6) zmiana, za zgodą Agencji, w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy, przeznaczenia nabytych przez beneficjenta dóbr, wyremontowanych lub wybudowanych budynków lub budowli w całości lub w części, jeżeli nowy sposób ich wykorzystania nie naruszy celów i zakresu działania, o którym mowa w § 1.

2. Sposób postępowania beneficjenta i Agencji w razie wystąpienia okoliczności siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności, w przypadku wystąpienia których nie jest wymagany zwrot pomocy, określa umowa.

3. Wyrażając zgodę, o której mowa w ust. 1 pkt 5 i 6, Agencja uwzględnia przepis art. 72 rozporządzenia nr 1698/2005.

§ 32. Poza okolicznościami siły wyższej i wyjątkowymi okolicznościami, o których mowa w przepisach rozporządzenia nr 1974/2006 oraz w § 31 ust. 1, beneficjent nie jest zobowiązany do zwrotu pomocy w części dotyczącej operacji, która została zrealizowana zgodnie z warunkami, o których mowa w § 19 ust. 1, jeżeli cel operacji został osiągnięty i zachowany.

§ 32a. Wniosek o przyznanie pomocy złożony w 2008 r. rozpatruje się w terminie 7 miesięcy od dnia złożenia wniosku. Przepis § 11 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 32b. W przypadku wniosków o przyznanie pomocy złożonych do dnia 31 grudnia 2009 r. pomoc jest przyznawana również na operacje obejmujące wyłącznie inwestycje związane z prowadzeniem działalności wymienionych w wykazie określonym w załączniku nr 2 do rozporządzenia, jeżeli spełniają warunki określone w § 3.

§ 33. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ZAŁĄCZNIK Nr 1

WYKAZ DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZYCH, W ZAKRESIE KTÓRYCH MOŻE BYĆ PRYZNANA POMOC

Numer Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)	Rodzaj działalności
1	2
01.61.Z	(uchylona)
01.62.Z	(uchylona)
01.63.Z	Działalność usługowa następująca po zbiorach
01.64.Z	(uchylona)
01.70.Z	Łowiectwo i pozyskiwanie zwierząt łownych, włączając działalność usługową
02.20.Z	Pozyskiwanie drewna
02.40.Z	Działalność usługowa związana z leśnictwem
08.11.Z	Wydobywanie kamieni ozdobnych oraz kamienia dla potrzeb budownictwa, skał wapiennych, gipsu, kredy i łupków
08.12.Z	Wydobywanie żwiru i piasku; wydobywanie gliny i kaolinu
08.92.Z	Wydobywanie torfu
08.99.Z	Pozostałe górnictwo i wydobywanie, gdzie indziej niesklasyfikowane
10.11.Z	(uchylona)
10.12.Z	(uchylona)
10.13.Z	(uchylona)
10.31.Z	(uchylona)
10.32.Z	(uchylona)

10.39.Z	(uchylona)
10.41.Z	(uchylona)
10.42.Z	(uchylona)
10.51.Z	(uchylona)
10.52.Z	Produkcja lodów
10.61.Z	(uchylona)
10.62.Z	(uchylona)
10.71.Z	Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek
10.72.Z	Produkcja sucharów i herbatników; produkcja konserwowanych wyrobów ciastkarskich i ciastek
10.73.Z	Produkcja makaronów, klusek, kuskusu i podobnych wyrobów mącznych
10.82.Z	Produkcja kakao, czekolady i wyrobów cukierniczych
10.83.Z	(uchylona)
10.84.Z	Produkcja przypraw
10.85.Z	Wytwarzanie gotowych posiłków i dań
10.86.Z	Produkcja artykułów spożywczych homogenizowanych i żywności dietetycznej
10.89.Z	Produkcja pozostałych artykułów spożywczych, gdzie indziej niesklasyfikowana
10.91.Z	(uchylona)
10.92.Z	(uchylona)
11.01.Z	(uchylona)
11.02.Z	(uchylona)
11.03.Z	(uchylona)
11.05.Z	Produkcja piwa
11.07.Z	Produkcja napojów bezalkoholowych; produkcja wód mineralnych i pozostałych wód butelkowanych
13.10.A	Produkcja przędzy bawełnianej
13.10.B	Produkcja przędzy wełnianej
13.10.C	Produkcja przędzy z włókien chemicznych
13.10.D	(uchylona)
13.20.A	Produkcja tkanin bawełnianych
13.20.B	Produkcja tkanin wełnianych
13.20.C	Produkcja tkanin z włókien chemicznych
13.20.D	Produkcja pozostałych tkanin

13.30.Z	Wykończanie wyrobów włókienniczych
13.91.Z	Produkcja dzianin metrażowych
13.92.Z	Produkcja gotowych wyrobów tekstylnych
13.93.Z	Produkcja dywanów i chodników
13.94.Z	Produkcja wyrobów powroźniczych, lin, szpagatów i wyrobów sieciowych
13.95.Z	Produkcja włóknin i wyrobów wykonanych z włóknin, z wyłączeniem odzieży
13.96.Z	Produkcja pozostałych technicznych i przemysłowych wyrobów tekstylnych
13.99.Z	Produkcja pozostałych wyrobów tekstylnych, gdzie indziej niesklasyfikowana
14.11.Z	Produkcja odzieży skórzanej
14.12.Z	Produkcja odzieży roboczej
14.13.Z	Produkcja pozostałej odzieży wierzchniej
14.14.Z	Produkcja bielizny
14.19.Z	Produkcja pozostałej odzieży i dodatków do odzieży
14.20.Z	Produkcja wyrobów futrzarskich
14.31.Z	Produkcja wyrobów pończosznicych
14.39.Z	Produkcja pozostałej odzieży dzianej
15.11.Z	Wyprawa skór, garbowanie; wyprawa i barwienie skór futerkowych
15.12.Z	Produkcja toreb bagażowych, toreb ręcznych i podobnych wyrobów kaletniczych; produkcja wyrobów rymarskich
15.20.Z	Produkcja obuwia
16.10.Z	Produkcja wyrobów tartacznych
16.21.Z	Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna
16.22.Z	Produkcja gotowych parkietów podłogowych
16.23.Z	Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa
16.24.Z	Produkcja opakowań drewnianych
16.29.Z	Produkcja pozostałych wyrobów z drewna; produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania
17.11.Z	Produkcja masy włóknistej
17.12.Z	Produkcja papieru i tektury
17.21.Z	Produkcja papieru falistego i tektury falistej oraz opakowań z papieru i tektury
17.22.Z	Produkcja artykułów gospodarstwa domowego, toaletowych i sanitarnych
17.23.Z	Produkcja artykułów piśmiennych
17.24.Z	Produkcja tapet

17.29.Z	Produkcja pozostałych wyrobów z papieru i tektury
18.12.Z	Pozostałe drukowanie
18.13.Z	Działalność usługowa związana z przygotowywaniem do druku
18.14.Z	Introligatorstwo i podobne usługi
19.20.Z	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej - w zakresie ograniczonym do produkcji brykietów z torfu
20.41.Z	Produkcja mydła i detergentów, środków myjących i czyszczących
20.42.Z	Produkcja wyrobów kosmetycznych i toaletowych
20.53.Z	Produkcja olejków eterycznych
22.11.Z	Produkcja opon i dętek z gumy; bieżnikowanie i regenerowanie opon z gumy
22.19.Z	Produkcja pozostałych wyrobów z gumy
22.21.Z	Produkcja płyt, arkuszy, rur i kształtowników z tworzyw sztucznych
22.22.Z	Produkcja opakowań z tworzyw sztucznych
22.23.Z	Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych
22.29.Z	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych
23.11.Z	Produkcja szkła płaskiego
23.12.Z	Kształtowanie i obróbka szkła płaskiego
23.13.Z	Produkcja szkła gospodarczego
23.31.Z	Produkcja ceramicznych kafli i płytek
23.32.Z	Produkcja cegieł, dachówek i materiałów budowlanych z wypalanej gliny
23.41.Z	Produkcja ceramicznych wyrobów stołowych i ozdobnych
23.42.Z	Produkcja ceramicznych wyrobów sanitarnych
23.49.Z	Produkcja pozostałych wyrobów ceramicznych
23.61.Z	Produkcja wyrobów budowlanych z betonu
23.62.Z	Produkcja wyrobów budowlanych z gipsu
23.69.Z	Produkcja pozostałych wyrobów z betonu, gipsu i cementu
23.70.Z	Cięcie, formowanie i wykańczanie kamienia
23.91.Z	Produkcja wyrobów ściernych
23.99.Z	Produkcja pozostałych wyrobów z mineralnych surowców niemetalicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana
24.31.Z	Produkcja prętów ciągnionych na zimno
24.32.Z	Produkcja wyrobów płaskich walcowanych na zimno
24.33.Z	Produkcja wyrobów formowanych na zimno

24.34.Z	Produkcja drutu
24.44.Z	Produkcja miedzi
24.51.Z	Odlewnictwo żeliwa
24.52.Z	Odlewnictwo staliwa
24.53.Z	Odlewnictwo metali lekkich
24.54.A	Odlewnictwo miedzi i stopów miedzi
24.54.B	Odlewnictwo pozostałych metali nieżelaznych, gdzie indziej niesklasyfikowane
25.11.Z	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części
25.12.Z	Produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej
25.21.Z	Produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania
25.30.Z	Produkcja wytwornic pary, z wyłączeniem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą
25.50.Z	Kucie, prasowanie, wylączanie i walcowanie metali; metalurgia proszków
25.61.Z	Obróbka metali i nakładanie powłok na metale
25.62.Z	Obróbka mechaniczna elementów metalowych
25.71.Z	Produkcja wyrobów nożowniczych i sztuców
25.72.Z	Produkcja zamków i zawiasów
25.73.Z	Produkcja narzędzi
25.91.Z	Produkcja pojemników metalowych
25.92.Z	Produkcja opakowań z metali
25.93.Z	Produkcja wyrobów z drutu, łańcuchów i sprężyn
25.94.Z	Produkcja złączy i śrub
25.99.Z	Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana
26.11.Z	Produkcja elementów elektronicznych - w zakresie ograniczonym do produkcji elektronicznych złączek do obwodów drukowanych; produkcji elektronicznych przełączników stosowanych w aparaturze elektronicznej
26.40.Z	Produkcja elektronicznego sprzętu powszechnego użytku - w zakresie ograniczonym do produkcji konsoli do gier video
26.51.Z	Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych
26.52.Z	Produkcja zegarków i zegarów
26.70.Z	Produkcja instrumentów optycznych i sprzętu fotograficznego
27.12.Z	Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej
27.31.Z	Produkcja kabli światłowodowych
27.32.Z	Produkcja pozostałych elektronicznych i elektrycznych przewodów i kabli

27.33.Z	Produkcja sprzętu instalacyjnego
27.40.Z	Produkcja elektrycznego sprzętu oświetleniowego
27.51.Z	Produkcja elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego
27.52.Z	Produkcja nieelektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego
27.90.Z	Produkcja pozostałego sprzętu elektrycznego - w zakresie ograniczonym do produkcji elektrycznych narzędzi do spawania i lutowania; produkcji ochronników przeciwprzepięciowych
28.11.Z	Produkcja silników i turbin, z wyłączeniem silników lotniczych, samochodowych i motocyklowych - w zakresie ograniczonym do produkcji tłoków, pierścieni tłoków, gaźników do silników spalania wewnętrznego, silników Diesla itp.; produkcji zaworów wlotowych i wylotowych do silników spalania wewnętrznego
28.12.Z	Produkcja sprzętu i wyposażenia do napędu hydraulicznego i pneumatycznego - w zakresie ograniczonym do produkcji kurków i zaworów do napędu hydraulicznego i pneumatycznego
28.14.Z	Produkcja pozostałych kurków i zaworów
28.21.Z	Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych
28.22.Z	Produkcja urządzeń dźwigowych i chwytaków - w zakresie ograniczonym do produkcji taczek
28.23.Z	Produkcja maszyn i sprzętu biurowego, z wyłączeniem komputerów i urządzeń peryferyjnych
28.24.Z	Produkcja narzędzi ręcznych mechanicznych
28.29.Z	Produkcja pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana
28.30.Z	Produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa
28.41.Z	Produkcja maszyn do obróbki metalu
28.49.Z	Produkcja pozostałych narzędzi mechanicznych
28.93.Z	Produkcja maszyn stosowanych w przetwórstwie żywności, tytoniu i produkcji napojów
28.94.Z	Produkcja maszyn dla przemysłu tekstylnego, odzieżowego i skórzanego
28.95.Z	Produkcja maszyn dla przemysłu papierniczego
28.96.Z	Produkcja maszyn do obróbki gumy lub tworzyw sztucznych oraz wytwarzania wyrobów z tych materiałów
28.99.Z	Produkcja pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana
29.32.Z	Produkcja pozostałych części i akcesoriów do pojazdów silnikowych, z wyłączeniem motocykli - w zakresie ograniczonym do produkcji siedzeń do samochodów
30.12.Z	Produkcja łodzi wycieczkowych i sportowych
30.20.Z	Produkcja lokomotyw kolejowych oraz taboru szynowego - w zakresie ograniczonym do produkcji siedzeń dla taboru szynowego
30.30.Z	Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn - w zakresie ograniczonym do produkcji siedzeń do statków powietrznych, kosmicznych i podobnych maszyn

30.92.Z	Produkcja rowerów i wózków inwalidzkich
30.99.Z	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego, gdzie indziej niesklasyfikowana
31.01.Z	Produkcja mebli biurowych i sklepowych
31.02.Z	Produkcja mebli kuchennych
31.03.Z	Produkcja materaców
31.09.Z	Produkcja pozostałych mebli
32.11.Z	Produkcja monet
32.12.Z	Produkcja wyrobów jubilerskich i podobnych
32.13.Z	Produkcja sztucznej biżuterii i wyrobów podobnych
32.20.Z	Produkcja instrumentów muzycznych
32.30.Z	Produkcja sprzętu sportowego
32.40.Z	Produkcja gier i zabawek
32.50.Z	Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne - w zakresie ograniczonym do produkcji termometrów medycznych, laboratoryjnych wag, inkubatorów i różnorodnych przyrządów, aparatów, instrumentów pomiarowych i kontrolnych; produkcji okularów korekcyjnych, okularów przeciwsłonecznych, soczewek wykonywanych na receptę, soczewek kontaktowych, okularów ochronnych
32.91.Z	Produkcja mioteł, szczotek i pędzli
32.99.Z	Produkcja pozostałych wyrobów, gdzie indziej niesklasyfikowana
33.11.Z	Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych - w zakresie ograniczonym do naprawy i konserwacji grzejników i kotłów centralnego ogrzewania
33.12.Z	Naprawa i konserwacja maszyn
33.13.Z	Naprawa i konserwacja urządzeń elektronicznych i optycznych
33.14.Z	Naprawa i konserwacja urządzeń elektrycznych
33.15.Z	Naprawa i konserwacja statków i łodzi
33.19.Z	Naprawa i konserwacja pozostałego sprzętu i wyposażenia
33.20.Z	Instalowanie maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia
35.11.Z	Wytwarzanie energii elektrycznej
35.21.Z	Wytwarzanie paliw gazowych - w zakresie ograniczonym do produkcji gazu uzyskanego jako produkt uboczny pochodzenia rolniczego lub z odpadów
35.30.Z	Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
37.00.Z	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków
38.11.Z	Zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne
38.12.Z	Zbieranie odpadów niebezpiecznych

38.21.Z	Obróbka i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne
38.22.Z	Przetwarzanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych
38.32.Z	Odzysk surowców z materiałów segregowanych
39.00.Z	Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami
41.20.Z	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych
42.11.Z	Roboty związane z budową dróg i autostrad
42.21.Z	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych - w zakresie ograniczonym do wiercenia i obudowywania studni
42.99.Z	Roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane
43.11.Z	Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych
43.12.Z	Przygotowanie terenu pod budowę
43.13.Z	Wykonywanie wykopów i wierceń geologiczno-inżynierskich
43.21.Z	Wykonywanie instalacji elektrycznych
43.22.Z	Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych
43.29.Z	Wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych
43.31.Z	Tynkowanie
43.32.Z	Zakładanie stolarki budowlanej
43.33.Z	Posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian
43.34.Z	Malowanie i szklenie
43.39.Z	Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych
43.91.Z	Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych
43.99.Z	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane
45.20.Z	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli
45.32.Z	Sprzedaż detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli
46.11.Z	(uchylona)
46.13.Z	Działalność agentów zajmujących się sprzedażą drewna i materiałów budowlanych
46.15.Z	Działalność agentów zajmujących się sprzedażą mebli, artykułów gospodarstwa domowego i drobnych wyrobów metalowych
46.16.Z	Działalność agentów zajmujących się sprzedażą wyrobów tekstylnych, odzieży, wyrobów futrzarskich, obuwia i artykułów skórzanych
46.21.Z	(uchylona)
46.22.Z	(uchylona)

46.23.Z	(uchylona)
46.24.Z	Sprzedaż hurtowa skór
46.31.Z	(uchylona)
46.32.Z	(uchylona)
46.33.Z	(uchylona)
46.34.B	(uchylona)
46.36.Z	(uchylona)
46.37.Z	(uchylona)
46.38.Z	(uchylona)
46.41.Z	Sprzedaż hurtowa wyrobów tekstylnych
46.42.Z	Sprzedaż hurtowa odzieży i obuwia
46.43.Z	Sprzedaż hurtowa elektrycznych artykułów użytku domowego
46.44.Z	Sprzedaż hurtowa wyrobów porcelanowych, ceramicznych i szklanych oraz środków czyszczących
46.45.Z	Sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków
46.46.Z	Sprzedaż hurtowa wyrobów farmaceutycznych i medycznych
46.47.Z	Sprzedaż hurtowa mebli, dywanów i sprzętu oświetleniowego
46.48.Z	Sprzedaż hurtowa zegarków, zegarów i biżuterii
46.49.Z	Sprzedaż hurtowa pozostałych artykułów użytku domowego
46.51.Z	Sprzedaż hurtowa komputerów, urządzeń peryferyjnych i oprogramowania
46.52.Z	Sprzedaż hurtowa sprzętu elektronicznego i telekomunikacyjnego oraz części do niego
46.61.Z	Sprzedaż hurtowa maszyn i urządzeń rolniczych oraz dodatkowego wyposażenia
46.62.Z	Sprzedaż hurtowa obrabiarek
46.63.Z	Sprzedaż hurtowa maszyn wykorzystywanych w górnictwie, budownictwie oraz inżynierii lądowej i wodnej
46.64.Z	Sprzedaż hurtowa maszyn dla przemysłu tekstylnego oraz maszyn do szycia i maszyn dziewiarskich
46.65.Z	Sprzedaż hurtowa mebli biurowych
46.66.Z	Sprzedaż hurtowa pozostałych maszyn i urządzeń biurowych
46.69.Z	Sprzedaż hurtowa pozostałych maszyn i urządzeń
46.73.Z	Sprzedaż hurtowa drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego
46.74.Z	Sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego
46.75.Z	Sprzedaż hurtowa wyrobów chemicznych

46.76.Z	Sprzedaż hurtowa pozostałych półproduktów
46.77.Z	Sprzedaż hurtowa odpadów i złomu
47.11.Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych
47.19.Z	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach
47.21.Z	Sprzedaż detaliczna owoców i warzyw prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.22.Z	Sprzedaż detaliczna mięsa i wyrobów z mięsa prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.23.Z	Sprzedaż detaliczna ryb, skorupiaków i mięczaków prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.24.Z	Sprzedaż detaliczna pieczywa, ciast, wyrobów ciastkarskich i cukierniczych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.29.Z	Sprzedaż detaliczna pozostałej żywności prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.41.Z	Sprzedaż detaliczna komputerów, urządzeń peryferyjnych i oprogramowania prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach - w zakresie ograniczonym do sprzedaży detalicznej komputerów, urządzeń peryferyjnych i oprogramowania
47.42.Z	Sprzedaż detaliczna sprzętu telekomunikacyjnego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.43.Z	Sprzedaż detaliczna sprzętu audiowizualnego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.51.Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.52.Z	Sprzedaż detaliczna drobnych wyrobów metalowych, farb i szkła prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.53.Z	Sprzedaż detaliczna dywanów, chodników i innych pokryć podłogowych oraz pokryć ściennych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.54.Z	Sprzedaż detaliczna elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.59.Z	Sprzedaż detaliczna mebli, sprzętu oświetleniowego i pozostałych artykułów użytku domowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.61.Z	Sprzedaż detaliczna książek prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.62.Z	Sprzedaż detaliczna gazet i artykułów piśmiennych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.63.Z	Sprzedaż detaliczna nagrań dźwiękowych i audiowizualnych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.64.Z	Sprzedaż detaliczna sprzętu sportowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.65.Z	Sprzedaż detaliczna gier i zabawek prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.71.Z	Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.72.Z	Sprzedaż detaliczna obuwia i wyrobów skórzanych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.73.Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych

	sklepach
47.74.Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów medycznych, włączając ortopedyczne, prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.75.Z	Sprzedaż detaliczna kosmetyków i artykułów toaletowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.76.Z	(uchylona)
47.77.Z	Sprzedaż detaliczna zegarków, zegarów i biżuterii prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.78.Z	Sprzedaż detaliczna pozostałych nowych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.79.Z	Sprzedaż detaliczna artykułów używanych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
47.81.Z	Sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych prowadzona na straganach i targowiskach
47.82.Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych, odzieży i obuwia prowadzona na straganach i targowiskach
47.89.Z	Sprzedaż detaliczna pozostałych wyrobów prowadzona na straganach i targowiskach
47.91.Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet
47.99.Z	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami
49.39.Z	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany
49.41.Z	Transport drogowy towarów
49.42.Z	Działalność usługowa związana z przeprowadzkami
50.10.Z	Transport morski i przybrzeżny pasażerski
50.20.Z	Transport morski i przybrzeżny towarów
50.30.Z	Transport wodny śródlądowy pasażerski
50.40.Z	Transport wodny śródlądowy towarów
52.10.A	Magazynowanie i przechowywanie paliw gazowych
52.10.B	Magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów
52.21.Z	Działalność usługowa wspomagająca transport lądowy
52.29.B	Działalność śródlądowych agencji transportowych
52.29.C	Działalność pozostałych agencji transportowych
53.20.Z	Pozostała działalność pocztowa i kurierska
55.10.Z	Hotele i podobne obiekty zakwaterowania
55.20.Z	Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania
55.30.Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe
55.90.Z	Pozostałe zakwaterowanie

56.10.A	Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne
56.10.B	Ruchome placówki gastronomiczne
56.21.Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (katering)
56.29.Z	Pozostała usługowa działalność gastronomiczna
56.30.Z	Przygotowywanie i podawanie napojów
58.19.Z	Pozostała działalność wydawnicza
58.29.Z	Działalność wydawnicza w zakresie pozostałego oprogramowania
62.01.Z	Działalność związana z oprogramowaniem
62.02.Z	Działalność związana z doradztwem w zakresie informatyki
62.03.Z	Działalność związana z zarządzaniem urządzeniami informatycznymi
62.09.Z	Pozostała działalność usługowa w zakresie technologii informatycznych i komputerowych
63.11.Z	Przetwarzanie danych; zarządzanie stronami internetowymi (hosting) i podobna działalność
66.21.Z	Działalność związana z oceną ryzyka i szacowaniem poniesionych strat
66.22.Z	Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych
66.29.Z	Pozostała działalność wspomagająca ubezpieczenia i fundusze emerytalne
69.20.Z	Działalność rachunkowo-księgowa; doradztwo podatkowe
70.21.Z	Stosunki międzyludzkie (public relations) i komunikacja
70.22.Z	Pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania
71.11.Z	Działalność w zakresie architektury
71.12.Z	Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne
71.20.A	Badania i analizy związane z jakością żywności
71.20.B	Pozostałe badania i analizy techniczne
73.11.Z	Działalność agencji reklamowych
73.12.A	Pośrednictwo w sprzedaży czasu i miejsca na cele reklamowe w radiu i telewizji
73.12.B	Pośrednictwo w sprzedaży miejsca na cele reklamowe w mediach drukowanych
73.12.C	Pośrednictwo w sprzedaży miejsca na cele reklamowe w mediach elektronicznych (Internet)
73.12.D	Pośrednictwo w sprzedaży czasu i miejsca na cele reklamowe w pozostałych mediach
73.20.Z	Badanie rynku i opinii publicznej
74.20.Z	Działalność fotograficzna
74.30.Z	Działalność związana z tłumaczeniami
74.90.Z	Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej

	niesklasyfikowana - w zakresie ograniczonym do kontroli dokumentów przewozowych, informacji dotyczących stawek za fracht; doradztwa w zakresie agronomii; doradztwa związanego z bezpieczeństwem
75.00.Z	Działalność weterynaryjna
77.11.Z	Wynajem i dzierżawa samochodów osobowych i furgonetek
77.12.Z	Wynajem i dzierżawa pozostałych pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli
77.21.Z	Wypożyczanie i dzierżawa sprzętu rekreacyjnego i sportowego
77.22.Z	Wypożyczanie kaset wideo, płyt CD, DVD itp.
77.29.Z	Wypożyczanie i dzierżawa pozostałych artykułów użytku osobistego i domowego
77.31.Z	Wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń rolniczych
77.32.Z	Wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń budowlanych
77.33.Z	Wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń biurowych, włączając komputery
77.34.Z	Wynajem i dzierżawa środków transportu wodnego
77.35.Z	Wynajem i dzierżawa środków transportu lotniczego - w zakresie ograniczonym do wynajmu balonów bez załogi
77.39.Z	Wynajem i dzierżawa pozostałych maszyn, urządzeń oraz dóbr materialnych, gdzie indziej niesklasyfikowane
78.10.Z	Działalność związana z wyszukiwaniem miejsc pracy i pozyskiwaniem pracowników
78.20.Z	Działalność agencji pracy tymczasowej
78.30.Z	Pozostała działalność związana z udostępnianiem pracowników
79.11.A	Działalność agentów turystycznych
79.11.B	Działalność pośredników turystycznych
79.12.Z	Działalność organizatorów turystyki
79.90.A	Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych
79.90.B	Działalność w zakresie informacji turystycznej
79.90.C	Pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji, gdzie indziej niesklasyfikowana
80.10.Z	Działalność ochroniarska, z wyłączeniem obsługi systemów bezpieczeństwa
80.20.Z	Działalność ochroniarska w zakresie obsługi systemów bezpieczeństwa
80.30.Z	Działalność detektywistyczna
81.21.Z	Niespecjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych
81.22.Z	Specjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych
81.29.Z	Pozostałe sprzątanie
81.30.Z	Działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zieleni
82.11.Z	Działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura

82.19.Z	Wykonywanie fotokopii, przygotowywanie dokumentów i pozostała specjalistyczna działalność wspomagająca prowadzenie biura
82.30.Z	Działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów
82.92.Z	Działalność związana z pakowaniem
82.99.Z	Pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, gdzie indziej niesklasyfikowana - w zakresie ograniczonym do usług stenografii, stenotypii; usług przyjmowania telefonów
85.10.Z	Wychowanie przedszkolne
85.32.A	Technika - wyłącznie w zakresie szkół zawodowych dla dorosłych poniżej poziomu uniwersyteckiego, włączając szkoły nauki jazdy dla zawodowych kierowców; kształcenia ludzi dorosłych, tj. osób, które nie podlegają obowiązkowej edukacji
85.32.B	Zasadnicze szkoły zawodowe - wyłącznie w zakresie szkół zawodowych dla dorosłych poniżej poziomu uniwersyteckiego, włączając szkoły nauki jazdy dla zawodowych kierowców; kształcenia ludzi dorosłych, tj. osób, które nie podlegają obowiązkowej edukacji
85.51.Z	Pozaszkolne formy edukacji sportowej oraz zajęć sportowych i rekreacyjnych
85.52.Z	Pozaszkolne formy edukacji artystycznej - w zakresie ograniczonym do działalności szkół tańca i instruktorów tańca
85.53.Z	Pozaszkolne formy edukacji z zakresu nauki jazdy i pilotażu
85.59.A	Nauka języków obcych
85.59.B	Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane
86.90.A	Działalność fizjoterapeutyczna
87.20.Z	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem dla osób z zaburzeniami psychicznymi
87.30.Z	Pomoc społeczna z zakwaterowaniem dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych
87.90.Z	Pozostała pomoc społeczna z zakwaterowaniem
88.91.Z	Opieka dzienna nad dziećmi
90.01.Z	Działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych - w zakresie ograniczonym do działalności cyrkowej
91.01.A	Działalność bibliotek
93.11.Z	Działalność obiektów sportowych
93.12.Z	Działalność klubów sportowych
93.13.Z	Działalność obiektów służących poprawie kondycji fizycznej
93.19.Z	Pozostała działalność związana ze sportem
93.21.Z	Działalność wesołych miasteczek i parków rozrywki
93.29.Z	Pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna
95.12.Z	Naprawa i konserwacja sprzętu (tele)komunikacyjnego - w zakresie ograniczonym do naprawy telefonów przenośnych i kamer

95.21.Z	Naprawa i konserwacja elektronicznego sprzętu powszechnego użytku
95.22.Z	Naprawa i konserwacja urządzeń gospodarstwa domowego oraz sprzętu użytku domowego i ogrodniczego
95.23.Z	Naprawa obuwia i wyrobów skórzanych
95.24.Z	Naprawa i konserwacja mebli i wyposażenia domowego
95.25.Z	Naprawa zegarów, zegarków oraz biżuterii
95.29.Z	Naprawa pozostałych artykułów użytku osobistego i domowego
96.01.Z	Pranie i czyszczenie wyrobów włókienniczych i futrzarskich
96.02.Z	Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne
96.03.Z	Pogrzeby i działalność pokrewna
96.04.Z	Działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej
96.09.Z	Pozostała działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana

ZAŁĄCZNIK Nr 2

Wykaz działalności nierolniczych, w zakresie których może być przyznana pomoc, na podstawie wniosków o przyznanie pomocy złożonych do dnia 31 grudnia 2009 r.

Numer Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)	Rodzaj działalności
1	2
01.11.A	Uprawa zbóż - dotyczy wyłącznie przetwórstwa słomy na cele energetyczne
01.11.C	Uprawa roślin przemysłowych i pozostałe uprawy rolne, gdzie indziej niesklasyfikowane - dotyczy wyłącznie przetwórstwa słomy innej niż ze zbóż na cele energetyczne
01.13.Z	Uprawa drzew i krzewów owocowych, roślin jagodowych i orzechów oraz uprawa roślin wykorzystywanych do produkcji napojów i przypraw - w zakresie ograniczonym do wytwarzania win przez producenta winogron
01.41.A	Działalność usługowa związana z uprawami rolnymi
01.41.B	Działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zieleni
01.42.Z	Działalność usługowa związana z chowem i hodowlą zwierząt, z wyłączeniem działalności weterynaryjnej
01.50.Z	Gospodarka łowiecka, hodowla i pozyskiwanie zwierząt łownych, włączając działalność usługową
02.02.Z	Działalność usługowa związana z leśnictwem
10.30.Z	Wydobywanie, wzbogacanie i brykietowanie torfu
14.11.Z	Wydobywanie kamieni ozdobnych oraz kamienia dla potrzeb budownictwa
14.12.Z	Wydobywanie skał wapiennych, gipsu i kredy

14.13.Z	Wydobywanie łupków
14.21.Z	Wydobywanie żwiru i piasku
14.22.Z	Wydobywanie gliny i kaolinu
14.50.Z	Pozostałe górnictwo, gdzie indziej niesklasyfikowane
15.11.Z	Produkcja mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu i królików
15.12.Z	Produkcja mięsa z drobiu i królików
15.13.A	Produkcja konserw, przetworów z mięsa, produktów mięsnych i krwi
15.31.Z	Przetwórstwo i konserwowanie ziemniaków
15.32.Z	Produkcja soków z owoców i warzyw
15.33.A	Przetwórstwo i konserwowanie owoców i warzyw, gdzie indziej niesklasyfikowane, z wyłączeniem działalności usługowej
15.41.Z	Produkcja nieoczyszczonych olejów i tłuszczów
15.43.Z	Produkcja margaryny i podobnych tłuszczów jadalnych
15.51.Z	Przetwórstwo mleka i wyrób serów
15.52.Z	Produkcja lodów
15.61.Z	Wytwarzanie produktów przemiału zbóż
15.62.Z	Wytwarzanie skrobi i produktów skrobiowych
15.71.Z	Produkcja pasz dla zwierząt gospodarskich i ryb
15.72.Z	Produkcja karmy dla zwierząt domowych
15.81.A	Produkcja pieczywa
15.81.B	Produkcja wyrobów ciastkarskich świeżych
15.82.Z	Produkcja wyrobów piekarskich i ciastkarskich o przedłużonej trwałości
15.84.Z	Produkcja kakao, czekolady i wyrobów cukierniczych
15.85.Z	Produkcja makaronów, klusek i podobnych wyrobów mącznych
15.86.Z	Przetwórstwo herbaty i kawy
15.87.Z	Produkcja przypraw
15.88.Z	Produkcja odżywek oraz żywności dietetycznej
15.89.Z	Produkcja pozostałych artykułów spożywczych, gdzie indziej niesklasyfikowana
15.91.Z	Produkcja napojów alkoholowych destylowanych
15.93.Z	Produkcja win gronowych
15.94.Z	Produkcja jablecznika i win owocowych
15.96.Z	Produkcja piwa

15.98.Z	Produkcja wód mineralnych i napojów bezalkoholowych
17.11.Z	Produkcja przędzy bawełnianej
17.12.Z	Produkcja przędzy wełnianej zgrzebnej
17.13.Z	Produkcja przędzy wełnianej czesankowej
17.14.Z	Produkcja przędzy lnianej
17.15.Z	Produkcja przędzy z jedwabiu oraz włókien chemicznych
17.16.Z	Produkcja nici do szycia
17.17.Z	Produkcja przędzy z włókien tekstylnych pozostała
17.21.Z	Produkcja tkanin bawełnianych
17.22.Z	Produkcja tkanin wełnianych zgrzebnych
17.23.Z	Produkcja tkanin wełnianych czesankowych
17.24.Z	Produkcja tkanin z jedwabiu oraz włókien chemicznych
17.25.Z	Produkcja tkanin pozostałych
17.30.Z	Wykończanie materiałów włókienniczych
17.40.A	Produkcja gotowych wyrobów włókienniczych, z wyłączeniem odzieży i działalności usługowej
17.40.B	Działalność usługowa w zakresie naprawy wyrobów z brezentu i wyposażenia kempingowego
17.51.Z	Produkcja dywanów i chodników
17.52.A	Produkcja wyrobów powroźniczych i sieciowych, z wyłączeniem działalności usługowej
17.52.B	Działalność usługowa w zakresie naprawy sieci i wyrobów powroźniczych
17.53.Z	Produkcja włókien i wyrobów wykonanych z włókien, z wyłączeniem odzieży
17.54.Z	Produkcja wyrobów włókienniczych pozostałych, gdzie indziej niesklasyfikowana
17.60.Z	Produkcja dzianin
17.71.Z	Produkcja wyrobów pończosznich
17.72.Z	Produkcja odzieży dzianej
18.10.Z	Produkcja odzieży skórzanej
18.21.Z	Produkcja ubrań roboczych
18.22.A	Produkcja ubrań wierzchnich dla mężczyzn i chłopców, pozostała
18.22.B	Produkcja ubrań wierzchnich dla kobiet i dziewcząt, pozostała
18.23.Z	Produkcja bielizny
18.24.Z	Produkcja pozostałej odzieży i dodatków do odzieży, gdzie indziej niesklasyfikowana
18.30.Z	Wyprawianie i barwienie skór futerkowych; produkcja wyrobów futrzarskich

19.10.Z	Produkcja skór wyprawionych
19.20.Z	Produkcja wyrobów kaletniczych i rymarskich
19.30.A	Produkcja obuwia, z wyłączeniem sportowego
19.30.B	Produkcja obuwia sportowego
20.10.A	Produkcja wyrobów tartacznych
20.10.B	Działalność usługowa w zakresie impregnowania drewna
20.20.Z	Produkcja arkuszy fornirowych; produkcja płyt i sklejek
20.30.Z	Produkcja wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa
20.40.Z	Produkcja opakowań drewnianych
20.51.Z	Produkcja pozostałych wyrobów z drewna
20.52.Z	Produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania
21.11.Z	Produkcja masy włóknistej
21.12.Z	Produkcja papieru i tektury
21.21.Z	Produkcja papieru falistego i tektury falistej oraz opakowań z papieru i tektury
21.22.Z	Produkcja papierowych artykułów gospodarstwa domowego, toaletowych i sanitarnych
21.23.Z	Produkcja papierowych artykułów piśmiennych
21.24.Z	Produkcja tapet
21.25.Z	Produkcja pozostałych artykułów z papieru i tektury, gdzie indziej niesklasyfikowana
22.22.Z	Działalność poligraficzna pozostała, gdzie indziej niesklasyfikowana
22.23.Z	Introligatorstwo
22.24.Z	Działalność usługowa związana z przygotowaniem druku
22.25.Z	Działalność graficzna pomocnicza
24.51.Z	Produkcja środków myjących i czyszczących
24.52.Z	Produkcja artykułów kosmetycznych i toaletowych
24.63.Z	Produkcja olejków eterycznych
25.12.Z	Bieżnikowanie opon
25.13.Z	Produkcja pozostałych wyrobów gumowych
25.21.Z	Produkcja płyt, arkuszy, rur i kształtowników z tworzyw sztucznych
25.22.Z	Produkcja opakowań z tworzyw sztucznych
25.23.Z	Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych dla budownictwa
25.24.Z	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych

26.11.Z	Produkcja szkła płaskiego
26.12.Z	Produkcja szkła płaskiego obrobionego i wyrobów ze szkła płaskiego
26.13.Z	Produkcja szkła gospodarczego
26.21.Z	Produkcja ceramicznych wyrobów stołowych i ozdobnych
26.22.Z	Produkcja ceramicznych wyrobów sanitarnych
26.25.Z	Produkcja ceramicznych wyrobów pozostałych
26.30.Z	Produkcja płytek ceramicznych
26.40.Z	Produkcja ceramiki budowlanej
26.61.Z	Produkcja betonowych wyrobów budowlanych
26.62.Z	Produkcja gipsowych wyrobów dla budownictwa
26.66.Z	Produkcja pozostałych wyrobów betonowych, cementowych i gipsowych
26.70.Z	Cięcie, formowanie i wykończanie kamienia ozdobnego i kamieni dla budownictwa
26.81.Z	Produkcja technicznych wyrobów ściernych
26.82.Z	Produkcja pozostałych wyrobów z mineralnych surowców niemetalicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana
27.31.Z	Produkcja sztab, prętów i profili ciągnionych na zimno
27.32.Z	Produkcja wyrobów płaskich walcowanych na zimno
27.33.Z	Produkcja wyrobów formowanych na zimno
27.34.Z	Produkcja drutów
27.44.B	Produkcja wyrobów miedzianych w postaci półproduktów
27.51.Z	Odlewnictwo żeliwa
27.52.Z	Odlewnictwo staliwa
27.53.Z	Odlewnictwo metali lekkich
27.54.A	Odlewnictwo miedzi i stopów miedzi
27.54.B	Odlewnictwo pozostałych metali nieżelaznych, z wyłączeniem odlewnictwa miedzi i stopów miedzi
28.11.A	Produkcja budynków prefabrykowanych z metalu, z wyłączeniem działalności usługowej
28.11.B	Produkcja konstrukcji metalowych, z wyłączeniem działalności usługowej
28.11.C	Działalność usługowa w zakresie instalowania konstrukcji metalowych
28.12.Z	Produkcja metalowych elementów stolarki budowlanej
28.22.Z	Produkcja grzejników i kotłów centralnego ogrzewania
28.30.A	Produkcja wytwornic pary
28.40.Z	Kucie, prasowanie, wytłaczanie i walcowanie metali; metalurgia proszków

28.51.Z	Obróbka metali i nakładanie powłok na metale
28.52.Z	Obróbka mechaniczna elementów metalowych
28.61.Z	Produkcja wyrobów nożowniczych i sztuców
28.62.Z	Produkcja narzędzi
28.63.Z	Produkcja zamków i zawiasów
28.71.Z	Produkcja pojemników metalowych
28.72.Z	Produkcja opakowań z metali lekkich
28.73.Z	Produkcja wyrobów z drutu
28.74.Z	Produkcja złączy, śrub, łańcuchów i sprężyn
28.75.A	Produkcja wyrobów metalowych przeznaczonych do łazienek i kuchni
28.75.B	Produkcja pozostałych gotowych wyrobów metalowych
29.11.B	Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy oraz konserwacji silników i turbin, z wyłączeniem silników lotniczych, samochodowych i motocyklowych
29.13.Z	Produkcja kurków i zaworów
29.21.Z	Produkcja pieców, palenisk i palników piecowych
29.24.A	Produkcja pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem działalności usługowej
29.24.B	Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji maszyn ogólnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana
29.32.A	Produkcja pozostałych maszyn dla rolnictwa i leśnictwa, z wyłączeniem działalności usługowej
29.32.B	Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji maszyn rolniczych i leśnych
29.41.A	Produkcja narzędzi ręcznych mechanicznych, z wyłączeniem działalności usługowej
29.41.B	Działalność usługowa w zakresie naprawy i konserwacji narzędzi ręcznych mechanicznych
29.42.A	Produkcja pozostałych narzędzi mechanicznych do obróbki metalu, z wyłączeniem działalności usługowej
29.42.B	Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji obrabiarek i pozostałych narzędzi mechanicznych do obróbki metalu
29.43.A	Produkcja pozostałych narzędzi mechanicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem działalności usługowej
29.43.B	Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji pozostałych narzędzi mechanicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana
29.52.B	Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji maszyn dla górnictwa i budownictwa
29.53.Z	Produkcja maszyn stosowanych w przetwórstwie żywności, tytoniu i produkcji napojów

29.54.Z	Produkcja maszyn dla przemysłu włókienniczego, odzieżowego i skórzanego
29.55.Z	Produkcja maszyn dla przemysłu papierniczego
29.56.A	Produkcja pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia, z wyłączeniem działalności usługowej
29.56.B	Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia
29.71.Z	Produkcja elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego
29.72.Z	Produkcja nonelektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego
30.01.Z	Produkcja maszyn biurowych
31.10.B	Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy, konserwacji i przewajania silników elektrycznych, prądnic i transformatorów
31.20.A	Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej, z wyłączeniem działalności usługowej
31.20.B	Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji elektrycznej aparatury rozdzielczej i sterowniczej
31.50.Z	Produkcja sprzętu oświetleniowego i lamp elektrycznych
31.62.B	Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji sprzętu elektrycznego, gdzie indziej niesklasyfikowana
32.30.B	Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji sprzętu radiowo-telewizyjnego oraz sprzętu do operowania dźwiękiem i obrazem
33.20.A	Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych, badawczych, nawigacyjnych i pozostałego przeznaczenia, z wyłączeniem działalności usługowej
33.20.B	Działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych, badawczych, testujących, nawigacyjnych
33.30.Z	Produkcja systemów do sterowania procesami przemysłowymi
33.40.Z	Produkcja instrumentów optycznych i sprzętu fotograficznego
33.50.Z	Produkcja zegarów i zegarków
34.30.A	Produkcja części i akcesoriów do pojazdów samochodowych i ich silników
34.30.B	Produkcja pasów bezpieczeństwa, drzwi i zderzaków do pojazdów samochodowych
35.12.Z	Produkcja oraz naprawa łodzi wycieczkowych i sportowych
35.42.Z	Produkcja rowerów
35.43.Z	Produkcja wózków inwalidzkich
35.50.Z	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego, gdzie indziej niesklasyfikowana
36.11.Z	Produkcja krzeseł i mebli do siedzenia
36.12.Z	Produkcja mebli biurowych i sklepowych, pozostała
36.13.Z	Produkcja mebli kuchennych

36.14.A	Produkcja mebli pozostała, z wyłączeniem działalności usługowej
36.14.B	Działalność usługowa w zakresie wykończania mebli
36.15.Z	Produkcja materaców
36.21.Z	Produkcja monet
36.22.Z	Produkcja wyrobów jubilerskich i podobnych, gdzie indziej niesklasyfikowana
36.30.Z	Produkcja instrumentów muzycznych
36.40.Z	Produkcja sprzętu sportowego
36.50.Z	Produkcja gier i zabawek
36.61.Z	Produkcja sztucznej biżuterii
36.62.Z	Produkcja mioteł, szczotek i pędzli
36.63.Z	Produkcja wyrobów pozostała, gdzie indziej niesklasyfikowana
37.10.Z	Przetwarzanie odpadów metalowych, włączając złom
37.20.Z	Przetwarzanie odpadów niemetalowych, włączając wyroby wybrakowane
40.21.Z	Wytwarzanie paliw gazowych - w zakresie ograniczonym do produkcji gazu uzyskanego jako produkt uboczny pochodzenia rolniczego lub z odpadów
45.11.Z	Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych; roboty ziemne
45.12.Z	Wykonywanie wykopów i wierceń geologiczno-inżynierskich
45.21.A	Wykonywanie robót ogólnobudowlanych związanych ze wznoszeniem budynków
45.21.F	Wykonywanie robót ogólnobudowlanych w zakresie obiektów inżynierskich, gdzie indziej niesklasyfikowanych
45.21.G	Wykonywanie robót budowlanych w zakresie montażu i wznoszenia budynków i budowli z elementów prefabrykowanych
45.22.Z	Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych
45.23.B	Roboty nawierzchniowe dla potrzeb budowy obiektów sportowych
45.25.A	Stawianie rusztowań
45.25.B	Roboty związane z fundamentowaniem
45.25.C	Wykonywanie robót budowlanych w zakresie wznoszenia konstrukcji stalowych
45.25.D	Wykonywanie robót budowlanych murarskich
45.25.E	Wykonywanie specjalistycznych robót budowlanych, gdzie indziej niesklasyfikowanych
45.31.A	Wykonywanie instalacji elektrycznych budynków i budowli
45.31.B	Wykonywanie instalacji elektrycznych sygnalizacyjnych
45.31.D	Wykonywanie pozostałych instalacji elektrycznych
45.32.Z	Wykonywanie robót budowlanych izolacyjnych

45.33.A	Wykonywanie instalacji centralnego ogrzewania i wentylacyjnych
45.33.B	Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych
45.33.C	Wykonywanie instalacji gazowych
45.34.Z	Wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych
45.41.Z	Tynkowanie
45.42.Z	Zakładanie stolarki budowlanej
45.43.A	Posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian
45.43.B	Sztukatorstwo
45.44.A	Malowanie
45.44.B	Szklenie
45.45.Z	Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych
45.50.Z	Wynajem sprzętu budowlanego i burzącego z obsługą operatorską
50.20.A	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych
50.20.B	Pomoc drogowa oraz pozostała działalność usługowa związana z pojazdami samochodowymi
50.30.B	Sprzedaż detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych
51.11.Z	Działalność agentów zajmujących się sprzedażą płodów rolnych, żywych zwierząt, surowców dla przemysłu włókienniczego i półproduktów
51.13.Z	Działalność agentów zajmujących się sprzedażą drewna i materiałów budowlanych
51.15.Z	Działalność agentów zajmujących się sprzedażą mebli, artykułów gospodarstwa domowego i drobnych wyrobów metalowych
51.16.Z	Działalność agentów zajmujących się sprzedażą wyrobów włókienniczych, odzieży, obuwia i wyrobów skórzanych
51.21.Z	Sprzedaż hurtowa zboża, nasion i pasz dla zwierząt
51.22.Z	Sprzedaż hurtowa kwiatów i roślin
51.23.Z	Sprzedaż hurtowa żywych zwierząt
51.24.Z	Sprzedaż hurtowa skór
51.31.Z	Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw
51.32.Z	Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów z mięsa
51.33.Z	Sprzedaż hurtowa mleka, wyrobów mleczarskich, jaj, olejów i tłuszczów jadalnych
51.34.B	Sprzedaż hurtowa napojów bezalkoholowych
51.36.Z	Sprzedaż hurtowa cukru, czekolady i wyrobów cukierniczych
51.37.Z	Sprzedaż hurtowa herbaty, kawy, kakao i przypraw
51.38.A	Sprzedaż hurtowa ryb, skorupiaków i mięczaków

51.38.B	Sprzedaż hurtowa pozostałej żywności
51.41.Z	Sprzedaż hurtowa wyrobów włókienniczych
51.42.Z	Sprzedaż hurtowa odzieży i obuwia
51.43.Z	Sprzedaż hurtowa elektrycznych artykułów gospodarstwa domowego i artykułów radiowo-telewizyjnych
51.44.Z	Sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych, porcelanowych, ceramicznych i szklanych do użytku domowego, tapet i środków czyszczących
51.45.Z	Sprzedaż hurtowa perfum i kosmetyków
51.47.Z	Sprzedaż hurtowa pozostałych artykułów użytku domowego i osobistego
51.53.A	Sprzedaż hurtowa drewna
51.53.B	Sprzedaż hurtowa materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego
51.54.Z	Sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego
51.55.Z	Sprzedaż hurtowa wyrobów chemicznych
51.56.Z	Sprzedaż hurtowa pozostałych półproduktów
51.57.Z	Sprzedaż hurtowa odpadów i złomu
51.81.Z	Sprzedaż hurtowa obrabiarek
51.82.Z	Sprzedaż hurtowa maszyn wykorzystywanych w górnictwie, budownictwie i inżynierii lądowej i wodnej
51.83.Z	Sprzedaż hurtowa maszyn dla przemysłu włókienniczego oraz maszyn do szycia i maszyn dziewiarskich
51.84.Z	Sprzedaż hurtowa komputerów, urządzeń peryferyjnych i oprogramowania
51.85.Z	Sprzedaż hurtowa pozostałych maszyn i urządzeń biurowych oraz mebli biurowych
51.86.Z	Sprzedaż hurtowa części elektronicznych
51.87.Z	Sprzedaż hurtowa pozostałych maszyn i urządzeń dla przemysłu, handlu i nawigacji
51.88.Z	Sprzedaż hurtowa maszyn, urządzeń i narzędzi rolniczych, włączając sprzedaż ciągników
52.11.Z	Sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych
52.12.Z	Sprzedaż detaliczna pozostała w niewyspecjalizowanych sklepach
52.21.Z	Sprzedaż detaliczna owoców i warzyw
52.22.Z	Sprzedaż detaliczna mięsa i wyrobów z mięsa
52.23.Z	Sprzedaż detaliczna ryb, skorupiaków i mięczaków
52.24.Z	Sprzedaż detaliczna chleba, ciast, wyrobów piekarskich i cukierniczych
52.27.A	Sprzedaż detaliczna wyrobów młeczarskich i jaj, w wyspecjalizowanych sklepach
52.27.B	Sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych pozostała, w

	wyspecjalizowanych sklepach, gdzie indziej niesklasyfikowana
52.31.Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych
52.32.Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów medycznych i ortopedycznych
52.33.Z	Sprzedaż detaliczna kosmetyków i artykułów toaletowych
52.41.Z	Sprzedaż detaliczna wyrobów włókienniczych
52.42.Z	Sprzedaż detaliczna odzieży
52.43.Z	Sprzedaż detaliczna obuwia i wyrobów skórzanych
52.44.Z	Sprzedaż detaliczna mebli, sprzętu oświetleniowego i artykułów użytku domowego, gdzie indziej niesklasyfikowana
52.45.Z	Sprzedaż detaliczna elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego, artykułów radiowo-telewizyjnych i instrumentów muzycznych
52.46.Z	Sprzedaż detaliczna drobnych wyrobów metalowych, farb i szkła
52.47.A	Sprzedaż detaliczna książek
52.47.B	Sprzedaż detaliczna gazet i artykułów piśmiennych
52.48.A	Sprzedaż detaliczna mebli, wyposażenia biurowego, komputerów oraz sprzętu telekomunikacyjnego
52.48.B	Sprzedaż detaliczna sprzętu optycznego, fotograficznego oraz precyzyjnego
52.48.C	Sprzedaż detaliczna zegarów, zegarków oraz biżuterii
52.48.D	Sprzedaż detaliczna artykułów sportowych
52.48.E	Sprzedaż detaliczna gier i zabawek
52.48.F	Sprzedaż detaliczna kwiatów, roślin, nasion, nawozów
52.48.G	Sprzedaż detaliczna artykułów nieżywnościowych, w wyspecjalizowanych sklepach, gdzie indziej niesklasyfikowana (z wyłączeniem sprzedaży detalicznej broni i amunicji)
52.50.Z	Sprzedaż detaliczna artykułów używanych prowadzona w sklepach
52.61.Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej
52.62.A	Sprzedaż detaliczna żywności i artykułów spożywczych prowadzona na straganach i targowiskach
52.63.A	Sprzedaż detaliczna bezpośrednia prowadzona poza siecią sklepową
52.71.Z	Naprawa obuwia i pozostałych wyrobów skórzanych
52.72.Z	Naprawa elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego
52.73.Z	Naprawa zegarków, zegarów i biżuterii
52.74.Z	Naprawa artykułów użytku osobistego i domowego, gdzie indziej niesklasyfikowana
55.10.Z	Hotele
55.21.Z	Schroniska turystyczne
55.22.Z	Pola kempingowe, włączając pola dla samochodowych przyczep kempingowych

55.23.Z	Miejsca krótkotrwałego zakwaterowania pozostałe, gdzie indziej niesklasyfikowane
55.30.A	Restauracje
55.30.B	Placówki gastronomiczne pozostałe
55.40.Z	Bary
55.51.Z	Stołówki
55.52.Z	Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (katering)
60.21.B	Transport pasażerski międzymiastowy
60.21.C	Transport pasażerski rozkładowy pozostały
60.23.Z	Transport lądowy pasażerski, pozostały
60.24.A	Transport drogowy towarów pojazdami specjalizowanymi
60.24.B	Transport drogowy towarów pojazdami uniwersalnymi
60.24.C	Wynajem samochodów ciężarowych z kierowcą
61.10.B	Transport wodny przybrzeżny
61.20.Z	Transport wodny śródlądowy
63.12.B	Magazynowanie i przechowywanie towarów w portach śródlądowych
63.12.C	Magazynowanie i przechowywanie towarów w pozostałych składowiskach
63.21.Z	Działalność wspomagająca transport lądowy, pozostała
63.30.A	Działalność organizatorów turystyki
63.30.B	Działalność pośredników turystycznych
63.30.C	Działalność agentów turystycznych
63.30.D	Działalność turystyczna pozostała
63.40.B	Działalność śródlądowych agencji transportowych
63.40.C	Działalność pozostałych transportowych agencji wodnych
64.12.A	Działalność kurierska
64.12.B	Działalność pocztowa
67.20.Z	Działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalno-rentowymi
71.10.Z	Wynajem samochodów osobowych
71.21.Z	Wynajem pozostałych środków transportu lądowego
71.22.Z	Wynajem środków transportu wodnego
71.31.Z	Wynajem maszyn i urządzeń rolniczych
71.32.Z	Wynajem maszyn i urządzeń budowlanych

71.34.Z	Wynajem pozostałych maszyn i urządzeń
71.40.Z	Wypożyczanie artykułów użytku osobistego i domowego
72.10.Z	Doradztwo w zakresie sprzętu komputerowego
72.21.Z	Działalność edycyjna w zakresie oprogramowania
72.22.Z	Działalność w zakresie oprogramowania, pozostała
72.30.Z	Przetwarzanie danych
74.12.Z	Działalność rachunkowo-księgowa
74.13.Z	Badanie rynku i opinii publicznej
74.14.A	Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania
74.20.A	Działalność w zakresie projektowania budowlanego, urbanistycznego, technologicznego
74.30.Z	Badania i analizy techniczne
74.40.Z	Reklama
74.50.A	Działalność związana z rekrutacją i udostępnianiem pracowników
74.50.B	Działalność jednoosobowych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą wyłącznie na rzecz jednego podmiotu
74.60.Z	Działalność detektywistyczna i ochroniarska
74.70.Z	Sprzątanie i czyszczenie obiektów
74.81.Z	Działalność fotograficzna
74.82.Z	Działalność związana z pakowaniem
74.85.Z	Działalność związana z tłumaczeniami i usługami sekretarskimi
74.87.A	Działalność związana z organizacją targów i wystaw
80.10.A	Przedszkola
80.41.Z	Działalność szkół nauki jazdy
80.42.A	Nauka języków obcych
80.42.B	Kształcenie ustawiczne dorosłych i pozostałe formy kształcenia, gdzie indziej niesklasyfikowane
85.14.A	Działalność fizjoterapeutyczna
85.20.Z	Działalność weterynaryjna
85.31.B	Pomoc społeczna pozostała, z zakwaterowaniem
85.32.A	Żłobki
90.01.Z	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków
90.02.Z	Gospodarowanie odpadami
90.03.Z	Działalność sanitarna i pokrewna

92.33.Z	Działalność wesołych miasteczek i parków rozrywki
92.34.Z	Działalność rozrywkowa pozostała, gdzie indziej niesklasyfikowana
92.51.B	Działalność bibliotek innych niż publiczne
92.61.Z	Działalność stadionów i pozostałych obiektów sportowych
92.72.Z	Działalność rekreacyjna pozostała, gdzie indziej niesklasyfikowana
93.01.Z	Pranie i czyszczenie wyrobów włókienniczych i futrzarskich
93.02.Z	Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne
93.03.Z	Pogrzeby i działalność pokrewna
93.04.Z	Działalność związana z poprawą kondycji fizycznej
93.05.Z	Działalność usługowa pozostała, gdzie indziej niesklasyfikowana